

PROGNOOS

Keskpank kärpis kasvuootust

Tänavust kasvuprognoosi kärpinud Eesti Panga juhi **ARDO HANS-SONI** sõnul sõltub palju energeetika sektori investeeringutest. ▶8-9

KOHTUASI

Seliga seotud salaraie jõudis kohtuotsuseni

Mõjuka reformierakondlase **NEINAR SELI** kinnistul toimunud salaraie korraldamises mõisteti süüdi Otepää mees, kes aastaid tagasi annetas raha Keskerakonnale. ▶6-7

Äripäev

Neljapäev, 13. juuni 2013
nr 114 (4771) 2,50 eurot

↑ EUR/USD
1,3277

↓ USD/EUR
0,7532

↓ EUR/SEK
8,6808

↑ NordPool
55,00

↑ Euribor
0,319%

FOTO: VEIKO TÖKMAN

► Suur oli Nortali juhi Priit Alamäe imestus, kui ta leidis oma ettevõtte töötajate nimed konkurendi esitatud hankepakkumisest. ▶2,4-5

Külm dušš

AKTSIAD

Sild ja Lõhmus astusid Arco omanikeringi

Arco Varas esimese juhina oma varaga riskiv Tarmo Sild nentis, et aktsia riski ja tulu suhe on paigas. Teine uus aktsionär Rain Lõhmus ütles aktsiaostu kohta, et hind ja kogus oli sobilik. ▶10-11

KOHTUASI

Tallinna Vesi võitis Valgu vee-ettevõtet

Tallinna Vesi võitis Harju maakohus Rein Valgule kuuluvat Saue Kadaka elurajooni vee-ettevõtjat Harju Infrat. Rein Valgu advokaat peab tõenäoliseks, et nad kaebavad otsuse edasi. ▶6

TÖÖSTUS

Kaevandamine versus keskkonnahoid

Kundas toimunud keskkonnapäeval arutati, kuhu tõmmata piir kaevandamise ja keskkonnahoiu vahel ning kuidas saavutada harmoonia maavarade kasutamise ja looduskaitse vahel. ▶13

KOLUMN

» Lätis ei hakata eurot kunagi nii armastama nagu latti, aga piisab, kui see omaks võetakse.

news2biz LATVIA toimetaja Didzis Veinbergs kirjeldab, millised meeleolud valitsevad Lätis euro tuleku ja lattide ärakaotamise eel. ▶14

TEGIJA

Martin Kruus
suurim tuulepüüdja Leedus

Eesti investorite osalusega Nelja Energia avas Leedus 57,4 miljonit eurot ehk ligi 900 miljonit krooni maksma läinud Ciute-liai tuulepargi. Tegemist on Martin Kruusa juhita-va ettevõtte seni suurima ettevõtmisega ja üht-lasi Leedu suurima tuulepargiga. Mängu pandud

summade suurusjärgu järgi peab äriplaan ole-ma "tuultpidav". Nelja Energia on Leedus tugevalt kanda kinnitanud ja on üks suuremaid Eesti inves-toreid Leedus. Väga suured plaanid on ettevõttel ka Lätis. Eestis aga nuriseb ettevõtte taastuvener-gia toetuste kärpimise pärast.

TÄNA ÄRIPÄEVA VEEBIS

Kuidas vältida pettusi kasutatud autode ostul?

Maanteeamet, maksuamet ja tarbijakaitseamet panevad seljad kokku, et asuda jõuliselt korrastama kasuta-tud autode müügiga seonduvat. Milliseid meetmeid kolm riigiasutust kavandavad? Loe sellest juba täna Äripäeva vee-bist, paberlehest saab seda lugeda alles homme.

MAREK Helmi juhiv maksu- ja tolliamet suunab teravdatud pilgu kasutatud autode müügile.

PÄEVA FAKT

147 000

KAUGLOETAVAT elektriarvestit plaanib Elektrilevi paigalda-da selle aasta lõpuks. Alates mullu novembrist on koostöös Ericsson Eestiga paigaldatud üle 36 000 uue arvesti. Praegu on tempo ligikaudu 4000 arvestit nädalas. Uusi nutikaid ar-vesteid, mis mõõdavad elektrikoguseid tunni kaupa, paigal-datakse tänava kõige rohkem Harju-, Tartu- ja Ida-Virumaal. Võrgueeskirja kohaselt peavad Eestis kõik elektriarvestid ole-ma kaugloetavad 2016. aasta lõpuks ja seetõttu vahetavad arvesteid kõik võrguettevõtjad.

TSITAAT

”

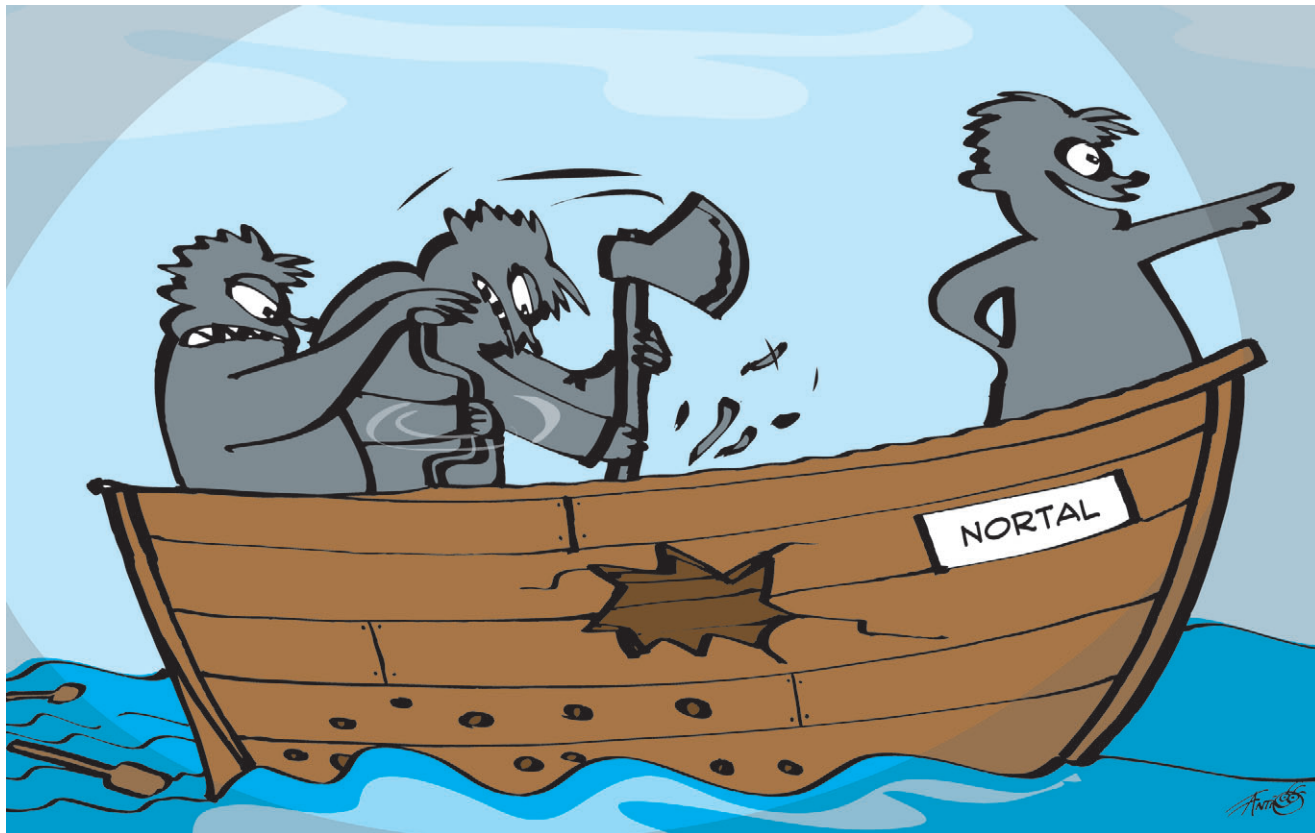
IRLi kiri, mis kannab Mart Laari allkirja, on Reformierakonna vastu suunatud provokatsioon, mille eesmärk on valitsus-partneri jamasid võimendades IRLi reitin-gut enne kohalikke valimisi kergitada.

Äripäeva peatoimetaja asetäitja Aivar Hundimägi

HOMME

Millised uuendused teevad Mercedese S-klassi autotööstuse trendiseadjaks?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Võõrastütarettevõtetel ei tohi olla mingisugust kohta

Nüüd on selge, et kui firma töö-tajad kipuvad üksteise jä-rel pikemaks ajaks õppima või reisima minema, siis ta-sub juhtidel ja omanikel ha-kata lahkumise tagamaad kohe põhjaliku-malt uurima. Üllatusena võib see hoopis tä-hendada, et keegi on juba pikemat aega palga-töö kõrval tööandjalt lisaks hoogsalt ka sala-jast matti võtnud.

Toimetuse hinnangul on tänases Äripäe-vas kirjeldatud juhtumi puhul, kus osa Nor-tali palgal olevaid töötajaid hakkas oma töö-andjat otseselt kahjustades omalaadset vöö-rastütarettevõtet üles ehitama, tegemist ühe-selt ja selgelt reeturliku ja ebaeetilise käitumi-sega. Rahvakeeli öeldes on hakkama saadud väga suure sigadusega, mille lihtsalt ei saa ol-la mingit õigustust. Küsimus on selles, mida on sellisest juhtumist õppida ja kuidas neid ennetada.

Sellist käitumist ei saa sallida. Olgu seadu-sega sätestatud konkurentsipiirangud, äri-saladuse kaitse või kõlvatu konkurentsi ära-hoidmise paragrahvid kui tahes tugevad, sel-liseid juhtumeid ei õnnestu iial sajaprotsendi-liselt vältida.

Tööandja kliendibaasiga oma äri püsti panna üritavaid müügiagente või pärast päe-vatööd tuttavate tuttavatel abiks käivaid toru-mehi tuleb paraku ikka ette. Aga see ei saa ol-la õigustuseks, et hakata selletaolist käitumist sallima.

Tööandjale allapoole võõd lüües tema side-meid, teadmisi, oskusi või töövahendeid ära kasutada on igal juhul alatu, olenemata selle ulatusest. Ebaeetilise ettevõtte nii suure haard-ega tegutsemine on aga kahtlemata erakord-ne.

See annab teistelegi ettevõtjatele põhjust oma firma "enesekaitserreeglid" kriitilise pil-

”

Tööandja petmine ei kasva mitte ku-nagi üle lojaalsu-seks sama tööandja vastu.

guga üle vaadata ja neid vajaduse ilmnedes kiiremas korras kohendada.

Eriti tähelepanelik tasub olla neis valdkon-dades tegutsejatel, kus konkurents kõvem ja intellektuaalse vara osakaal suurem. Mälu-pulgal oleval programmil või selle edasiaren-dusel töötaja peas on tõenäoliselt suurem risk "jalutama" minna kui treipingil või prügi-autol.

Töösuhte kohene lõpetamine. Pettuse ilm-nedes võib ju erandjuhul kasu olla ka tösi-sest vestlusest, kuid targem on siiski töösuhte ebaeetilise töötajaga kohe lõpetada. Tööand-ja petmine ei kasva kunagi üle lojaalsuseks sa-ma tööandja vastu.

Tekitatud kahju korvamine sõltub mõis-tagil paljudest asjaoludest. Kindlasti pole aga petta saanutel põhjust sellele lihtsalt käe-ga lüüa. Kui ikka kahju on ilmne ja – veelgi enam – rahas üheselt mõõdetav, siis tuleb see petturi(te)lt välja nõuda.

Siinkohal on abiks ennetav tegutsemine töölepingute ja kokkulepete sõlmimisel. Mi-da selgemalt on reeglid ja võimalikud sankt-sioonid must-valgelt paberile pandud, seda tõhusam on see nii tööandjale kui ka -võtja-le. Töötaja teab, mis on lubatud ja mis mitte, ning milline karistus teda ootab kokkuleppe rikkumisel. Ettevõtte või organisatsiooni ju-hil omakorda on lihtsam sanktsioone raken-dada, kui tööpoolest peaks petuskeeme kasu-tatama.

Usaldus on väga hea asi ning enamasti me-hesõna ja seda kinnitav käepigistus ka toimi-vad, aga igal juhul on mõistlik need allkirja-ga kinnitada.

Ä Loe Äripäevast

KAANELUGU "Juhtivtöötajad löid noa selga" tänases lehes lk 4-5

Alati parim! A-Tolliagentuur on Eesti suurim Intrastati ja pakendiaruande vormistaja!

Tood Eestisse pakendatud kaupa?

Valides pakendiaktsiiside maksmise asemel aruandluse A-Tolliagentuuri, on ettevõtte rahaline võit vähemalt 10 korda!

www.a-tolliagentuur.ee
tel 655 0703

A-Tolliagentuur

TAMREX

VAHETA oma AUTO ESMAABIKOMPLEKT sellise vastu, millest häda korral tõesti abi oleks!

TAMREXi auto esmaabikomplekt ületab seaduses nimetatud nõuded ning pakub paremat kaitset kui tavapärased odavad komplektid, kus vahendite kvaliteet on tihti üsna kesine.

Kõik TAMREXi esmaabikomplektid on saanud usaldusväärseima kvaliteedimärgi - heakskiidu **Eesti Punaselt Ristilt** ja **Soome Punaselt Ristilt**.

TAMREXi esmaabipakid on komplekteeritud Soomes üksnes kõige kvaliteetsematest ja kallimatest vahenditest.

TAMREX esmaabi sõidukikomplekt

Esmaabikomplekt sobib sõiduautosse, veoautosse, väikebussi, traktorisse ja paati. Mugav kandepakend sisaldab kõiki seaduses ettenähtud komponente ja kõik pakis sisalduvad esmaabitooted on hinnatud ja kvaliteetsed. Kaasas esmaabi andmise juhend.

art EA107

HIND 42.- €

***TAMREXi ESMAABI
KODUKOMPLEKTI VÕI
SÕIDUKIKOMPLEKTI OSTUGA
SAAD KINGITUSEKS SNICKERS
WORKWEAR HELKURVESTI**

**TASUTA
KINGITUSEKS***
*Snickers Workwear
helkurvest*
(väärtusega 14.- €)

SNICKERS WORKWEAR helkurvest

art 9133/6600

TASUTA*
TAVAHIND 14.- €

TAMREXIS LAI VALIK ESMAABIKOMPLEKTE:

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.08.2013 või kuni kaup on jätkub!

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN

Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusesepi 35

TARTU

Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU

Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE

Pikk 2

VILJANDI

Riia mnt 42a

JÕHVI

Tartu mnt 30

VÖRU

Piiri 2

VALGA

Vabaduse 39

NARVA

Tallinna mnt 19c

HAAPSALU

Ehitajate tee 2a

PAIDE

Pikk 2

ÄRIPÄEV 13. juuni 2013

toimetaja Kadri Bank, tel 667 0399, e-post kadri.bank@aripaev.ee

”Priit Alamäe: Meil oli tükk aega tõsine sisekaemuse hetk, et mida me ometi valesti teeme, miks inimesed lahkuvad? Me hoidsime kõiki juhte väga hellalt.

Nortali juht arvas esialgu, et tööandja teeb ise midagi valesti.

KONKURENTS

Juhtivtöötajad lõi noa selga. Nortali tekkis salaja konkurent

PALJUD Nortali endised töötajad on hiljaaegu läinud tööle OÜsse Iglu, mille omanik on vandeaudiitor Mart Nõmper. FOTO: MEELI KÜTTIM

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Kui Eesti suurim IT-ettevõtte Nortali hiljuti ühele kliendile pakkumise tegi, trumpas hiiu üle noor ettevõtte Iglu, mille nime kuulis Nortali juht Priit Alamäe esimest korda elus. See, mis asja uurima asudes selgus, mõjus Alamäele kui külma dušš. Nortali võitnud pakkumise taga olid tema endised töötajad. Ja mitte ainult – ka inimesed, kes veel endiselt kehtiva töölepinguga Nortali palgal olid. Need olid samad töötajad, kellega Alamäe oli koos tööd teinud ning ka ölut rüüpanud käinud; keda ta oli usaldanud. “Oh, ma ei tahaks sellest rääkida, see on nagu ettevõtte musta pesu pesemine,” ohkab Alamäe käega peast kinni hoides. “Kogu see lugu on personaalselt nii valus ja vastik. Oled mingite inimestega, külg külje kõrval tööd teinud, neid usaldanud, neile kõik teed lahti tei-

”Oled mingite inimestega, külg külje kõrval tööd teinud. Ühel hetkel tuled koju ja külmkapp on tühi.

Priit Alamäe, Nortali juht

nud. Ja ühel hetkel tuled koju ja külmkapp on tühi,” räägib Alamäe.

Saabus mitu vihjet. Sel nädalal hakkas Äripäevale saabuma vihjeid, et Nortalist lahkub suur hulk töötajaid. Viimane vihje teatas, et Nortali koondab terve personaliosakonna – väidetavalt oli põhjus “reeturlik käitumine”.

Esialgselt kinnitas Nortali kommunikatsioonijuht Liina Vahtras, et neilt lahkub tõesti kolm inimest, kuid põhjused sooviti enda teada jätta. Lõpuks otsustas Alamäe toimunud siiski lähemalt selgitada. Ta rääkis, et kolm personaliosakonna töötajat lahkus erimeelsuste pärast ettevõttest, aga see oli pigem tagajärg kui põhjus.

Tegelik põhjus oli selles, et osa Nortali äriüksuse keskastme juhte otsustas teha oma ettevõtte. “Meil ei ole üldiselt sellega probleeme, meil on varemgi inimesed ära läinud, kes on tahtnud oma ettevõtet teha ja see on täiesti fine,” ütleb Alamäe, “aga probleem polnud selles, mida tehti, vaid kuidas tehti. Ettevõtte asutamine, käimalükkamine, esimeste klientide otsimine, ka esimeste töötajate otsimi-

Ä Kommenteer
Olulisim korralik lepe

HELI RAIDVE
Tööõigusabi jurist ja juhataja

Töölepingu seaduse kohaselt võivad pooled kokku leppida konkurentsikeelu kohaldamises. Seda nii töölepingu kehtivuse ajaks kui ka kuni üheks aastaks pärast lepingu lõppemist. Konkurentsiseaduse järgi loetakse konkurenti töötaja ärakasutamine kõlvatuks konkurentsiks. Seega teoreetiliselt saab nn vana tööandja juriidilise isikuna esitada nõude ka töötajate loodud uue firma vastu.

Konkurentsikokkuleppe rikumisi ei esine õnneks palju. Tööandja saab end selle vastu kaitsta korraliku konkurentsikeelu kokkuleppe sõlmimisega.

”Teoreetiliselt saab nn vana tööandja esitada nõude ka uue firma vastu.

“Pakkumises ei olnud Nortali töötajaid”

OÜ Iglu juhatuse liikme, endise Nortali töötaja Kaarel Kuddu väitel polnud Nortliga samal pakkumisel osalemise ajal Iglu meeskonnas Nortali töötajaid. Samas ei olegi tema sõnul oluline, et need isikud just pakkumise esitamise ajal pakkujajuures töötaksid.

Meieni on jõudnud info, et Iglu meelitas Nortalist töötajaid üle. Kuidas kommenteerite?

Meie ettevõttes töötab ka endisi Nortali töötajaid. Siiski ei ole Iglu kedagi enda juurde meelitanud ning pigem leiavad head töötajad meie juurde ise tee. Konkurents heale tööjõule on IT-sektoris olnud terav juba aastaid, see ei ole kellelegi uudis. Mõistagi on see ju igaühe enda valik, kus ta töötada soovib. Ettevõtte kasvab ja seega saame pakkuda ka häid tingimusi. Kuna tööhõuturg on Eesti IT-sektoris üsna piiratud, on see mõneti ka paratamatus, et inimesed samas valdkonnas tegutsevate ettevõtete vahel liiguvad.

Kas Teie kutsusite inimesi Nortalist Igluse tööle? Iglu on veel üsna noor ja kasvav ettevõtte ja meil ei ole eraldi personaliosakonda või värbamismeeskonda. Eesti ning IT-sektori väikse tõttu liigub info paljude erinevate inimeste vahel, kuid tuleb korrata, et head töötajad on ise tulnud Iglusse võimalusi uurima.

Kui palju on Iglul töötajaid ja kas võiksite nende nimed öelda? Ettevõttes on ca 20 töötajat. Nende nimeline väljatoomine ei paku lugejale kindlasti huvi. See on iga konkreetse töötaja õigus otsustada enda kohta info avaldamine.

Kuulsin, et Iglu osales Nortliga samal pakkumisel ja Iglu meeskonnaliikmed olid ka Nortalis lepinguliselt tööl. Iglu meeskond ei koosnenud Nort-

„Ei oma tähtsust, kas hankes teostajana esitatud inimene pakkumise esitamise hetkel pakkujajuures töötab.

Kaarel Kuddu

lis töötavatest isikutest. IT-hankes osalemiseks tuleb pakkumises esitada terve rida informatsiooni. Mitte ainult hinnainfot, aga ka seda, kuidas projekt teostatakse ja kes selle ellu viivad. See, kas hankes teostajana välja toodud inimene hankepakkumise esitamise hetkel juu-
ba töötab pakkujajuures või ei, ei oma tähtsust, kui seda pole eraldi hankedokumentides vastavalt sätestatud. Oluline on see, et hanke võidu korral oleks lubatud inimesed vastavate kompetentsidega pakkujal olemas ja valmis tööd ellu viima.

Nortal on palunud Iglu töötajatelt selgitusi, neile on ka vastatud. Iglu ja meie töötajad soovivad oma koostööpartneritega, kelleks on ka Nortal, kõik võimalikud arusaamatused heas usus ja konstruktiivselt lahendada.

Kas olete valmis Nortliga vajadusel kohtusse minema? Kui Nortal peaks olukorra sinna viima, et Iglul ei ole teist võimalust, siis muidugi oleme oma õigusi valmis ka kohtus kaitsma. Loodetavasti saame jätkata pigem koostöö suunal, kui tegeleda sellise ebapraktilise tegevusega nagu kohtus käimine. Ühtlasi on selge, et kohtutee ettevõtmiseks ei ole põhjust.

Millal võib Iglu omanikeringis muudatusi oodata? Kuna Iglu on arenev ja kasvav ettevõtte, võib muidugi tulevikus ette tulla muudatusi, mida praegu ei ole kuidagi võimalik ette näha.

Iglu omanik: küsige töötajatelt, kas neid on üle meelitatud või mitte

Vandeaudiitor ja OÜ Iglu omanik Mart Nõmper ei oska oma töötajate varasemaid pakkumistel osalemisi kommenteerida, samuti ei soovi ta öelda ettevõttes töötavate inimeste nimesid.

Millega teie ettevõtte tegeleb? Meil on alustav ettevõtte. Millest selline huvi?

Meil on info, et OÜ Iglu meelitas enda juurde Nortalist tööle suuruse järgselt 30 töötajat. Seda peab töötajate käest küsima, kas neid on meelitatud või mitte. Aga vastuseks küsimusele, me tegeleme IT-arendusega tarkvara poole pealt.

Kuulsin ka juhtumist, kus Teie ettevõtte töötajad osalesid ühes pakkumises, olles samal ajal ise veel Nortalis tööl. Kas olete sellega kursis? Me oleme paljudel pakkumistel osalenud. Kliendisuhteid me ei saa kommenteerida.

Aga kas töötajad on olnud ka kuskil teises kohas tööl, siis

„Mul puuduvad andmed, et need inimesed on kahe tööandja juures korraga tööd teinud.

Mart Nõmper

kui neil oli tööleping, siis on see nende ja Nortali vaheline asi. Seda, kas see siis oli või ei olnud, seda mina Iglu esindajana kuidagi kommenteerida ei saa. Seda peab küsima kas Nortali või töötajate käest.

Juhatusel liige on Kaarel Kuddu, kas tema on ka ettevõtte juht? Üldjuhtimisküsimused on minu pädevuses. Kuna minul selliseid IT-teadmisi ei ole, siis IT-guru on ikkagi tema.

Kas Te võiksite öelda mõne inimese nime, kes ettevõttes töötas, et saaksime temaga rääkida? Töölepingus on meil konfi-

dentsiaalsusnõue, et me ei avalikusta oma töötajaid. Kui ma seda praegu teeksin, siis ma rikuksin kokkulepet töötajaga.

Tavaliselt on nimed kodulehel väljas või internetist kättesaadavad. Enamikes firmades see nii ei ole. Suurematel firmadel küll, kuid väiksematel mitte. Me oleme alustav ettevõtte. Meil pole veel õiget kodulehte ka, kui jõuame nii kaugele, siis paneme ka nimed kodulehele. Kõigepealt tahame oma äri käima saada.

Olete Te kursis sellega, et osa teie töötajaist on endised Nortali töötajad? Jah, eks CVsid ma olen loomulikult näinud. Ega me inimest tänavalt ei võta, me eeldame ikka kogemust ja teadmisi.

Minu jaoks tundub see ikkagi konfliktne olevat, et samal ajal kahes konkureerivas ettevõttes tööl olev inimene osaleb kliendi pakkumises. Mul puuduvad andmed, et need inimesed on kahe tööandja juures korraga tööd teinud.

NARVA LINNA ARENDUSE JA ÕKONOOMIKA AMET kuulutab välja eelläbirääkimistega pakkumise linnavara võõrandamiseks: KINNISTU aadressil Võidu prospekt 17, Narva

Eelläbirääkimistega pakkumisel osalemiseks tuleb esitada Narva Linna Arenduse ja Õkonoomika Ameti sekretärile, **Peetri plats 3-5, 2. korrus, 20308 Narva, kuni 03. juulini 2013 kella 12.00** kinnises ümbrikus pakkumine, märkides ümbrikule ainult kinnistu aadressi.

Täpsem info ja lisatingimused:
www.narva.ee/ee/parempoolsed/enampakkumised/
tel **359 9144, 359 9156**, e-post **arend@narva.ee**

ne toimus samal ajal, kui osa nendest inimestest töötas veel meie juures,” räägib Alamäe. Ta lisab, et uus ettevõtte tegi nii tööpakkumisi Nortali töötajatele kui ka koostööpakkumisi nende klientidele.

Segadus, miks lahkutakse. Alamäe sõnul hakkas kogu lugu neile esimest korda kahtlane tunduma siis, kui selles samas äriüksuses ilmnesisid probleemid. Kas lõppes töö mõne kliendi juures otsa või lahkus rohkem häid inimesi, tuues põhjenduseks kas reisima või õppima mineku.

“Meil oli tükk aega tõsine sisekaemuse hetk, et mida me ometi valesti teeme, miks inimesed lahkuvad? Me hoidsime kõiki juhte väga hellalt,” meenutab Alamäe.

Ta räägib kogu lugu nii, nagu oleks tal väga piinlik. Kohati tundub, et ta on ääretult vihane. Ometi ei soovi ta nende endiste töötajate nimesid nimetada, ja avalikes andmebaasides need ka ei kajastu. Küll aga märgib ta, et ettevõtte, mis tema endistele töötajatele “kodu” pakub, on OÜ Iglu.

“See ettevõtte on asutatud eelmise aasta lõpus. See ettevõtte on teinud tööpakkumisi ca 30 meie

töötajale, kellest suur osa on sinna üle läinud. Lubades neile helget tulevikku ja kõike muud. Selle ettevõttega on kahjuks seotud meie ühe äriüksuse endine juhtkond,” räägib Alamäe.

Ettevõtte kuulub advokaadibüroo Rödl & Partneri vandeaudiitor Mart Nõmperile. Juhatusel liikmetena on äriregistrisse märgitud peale Nõmperi ka Kaarel Kuddu, kes kuulus varem Nortali ridadesse ja lahkus sealt tänavu jaanuaris.

Nõmper ütleb Äripäevale, et ei saa Iglu ja selle klientide vahelisi suhteid kommenteerida. Seda, kas Iglu töötajatel oli samal ajal ka Nortliga tööleping, peab tema sõnul küsima töötajatelt endilt. Ühegi töötaja nime ta aga avaldama ei soostu.

Nortal plaanib toimunu osas ka kohtusse pöörduda. “Konkurentsiseadus ütleb, et konkurendi töötaja ärakasutamine on kolvatu konkurents ja see on keelatud,” lisab Alamäe. Nõmperiga pole Alamäe enda sõnul aga kohtunud. “Mida ma ikka oskan tema käest küsida? Kuidas tuli idee siseneda IT-ärisse?” lausub Alamäe nukralt muiates.

Kogu toimunu võtab ta kokku sõnadega: “Selliseid asju tehakse ühel lihtsal põhjusel – ahnus.”

kumm.ee

Rehvide müük, paigaldus ja hoiustamine

Continental®

GOODYEAR

MICHELIN

SOODUS!

VAATA KUMM.EE

Rästa 2a Tallinn 13425 +372 655 3556 info@kumm.ee

KOHTUASI

Seli kinnistu salaraie kriminaalasi sai lahenduse.

Kohtualune tunnistas süüd

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Kohus mõistis suurärimehe ja Reformierakonna poliitiku Neinar Seli kinnistul toimunud salaraie korraldamises süüdi Otepää mehe, kes oli aastaid tagasi üks müstilistest Keskerakonna suurannetajatest.

Siiani mäletatakse seda lugu, kui kaks Otepää meest kandsid 2005. aasta suvel Keskerakonnale annetuseks üle suuri summasid. Postimees käis toona suurannetajaid ka kohapeal otsimas ja sai kohalike käest teada, et mõlemad mehed töötavad Tehvandi spordikeskuses ning on tavalised staa-

Ma tunnen Eestis paljusid inimesi.

Ebaseaduslikus raies süüdi mõistetud Veiko Võrk küsimuse peale, kas Neinar Seli on tema tuttav

dionitöötajad. Üks neist Savisaare-partei 100 000 krooniga turgutajatest oli Veiko Võrk.

Kaheksa aastat hiljem on Võrgu nimi taas välja ilmunud. Seekord seoses mõjuka reformierakondlase, Tallinna Sadama nõukogu esimehe, Eesti Olümpiakomitee presidendi ning peaminister Andrus Ansipi sõbra Neinar Seli Otepää looduspargis Pülme järve ääres asuva suvemaja kinnistul toimunud salaraiega.

Eelmisel nädalal mõisteti Võrk Tartu maakohtu Valga kohtumajas ebaseaduslikus puude raiumise kriminaalasjas süüdi. Kokkuleppemenetluses tehtud otsuse järgi korraldas Võrk 2011. aasta 26. aprillist kuni 9. maini kahel kinnistul kokku 344 puu raiumise, millega tekitati keskkonnale olulist kahju 9395 euro väärtuses. 344 puust 80 raiuti Neinar Seli kinnistul. Võrk lasi puud raiuda kahel töölisel, kes ei teadnud raie ebaseaduslikkusest.

Karistuseks mõistis kohus Võrgule rahalise karistuse 400 päevamäära ulatuses, summas 2040 eurot. Lisaks mõisteti Võrgult tsiviilhagi korras välja riigile tekitatud 9395 euro suurune keskkonnakahju. Kui kohtuotsust ei vaidlustata, jõustub see 19. juunil.

Võrk ütles kommenteerimispalve peale, et kohtuotsuses on kõik kirjas. "Ma tunnen Eestis paljusid inimesi," vastas ta küsimusele, kas tunneb Seli isiklikult.

Mõjukas tutvuskond. Tõepoolest on Võrk äriselt seotud mitme mõjuka ettevõtjaga. Pühajärve ääres Nüpli külas Nuustaku publi pidava OÜ Pro-dask omanikeringis on Võrgu kõrval ka Tallinki pearaamatupidaja Meelis Asi ettevõtte. Pubi ja külalistemaja pidamine on ettevõtte majandusaasta aruannete järgi omanikelt seni raha rohkem väl-

Tallinna Vesi seljatas Harju Infra. Veefirma lubab Kadaka elurajooni elanikele praegu teenust edasi osutada

MARTA JAAKSON
marta.jaakson@aripaev.ee

Tallinna Vesi võitis kohtus Saue Kadaka elurajooni vee-ettevõtjat Harju Infra OÜ, mille omanik on Rein Valk. Kohtuotsuse tulemusena ei ole Tallinna Vesi enam Harju Infra ees kohustusi.

Kui varem tarnis Tallinna Vesi Harju Infrale vett ning juhtis reovee puhastusjaama, siis kohtuotsuse tulemusena ei ole Tallinna Vesi enam sunnitud Harju Infrale vett tarnima ega reovett ära juhtima ja puhastama.

Saue Kadaka elurajoonist on veelepingu sõlmimiseks kohustus pöördunud 31 perekonda.

Apellatsioon on tõenäoline. Rein Valgu esindaja advokaat ja pankrotihaldur Tarvo Lindmaa ütles, et on Eestist ära ega ole Valguga apellatsioonkaebuse esitamiseks jõudnud veel rääkida. Lindmaa uskus, et apellatsioonkaebus siiski esitatakse. "Ma usun küll, et esitatakse, ega

meie seisukohad ole muutunud. Aga klient loomulikult otsustab seda," lausus Lindmaa. Ta lisas, et täpsemalt oskab ta öelda järgmisel nädalal.

Asi Tallinna Vesi juhatuse esimees Ian Plenderleith selgitas ligi kuu aega tagasi, et Tallinna Vesi sõlmis piirkonna torustiku ehitamiseks arendaja Knokega lepingu tingimusega, et ehituse lõppedes antakse torud ASile Tallinna Vesi kui teenuse osutajale üle, Knoke andis aga trassid ettevõttest jagunemise teel tekinud Harju Infrale.

Plenderleith märkis, et kuna Harju Infra on õigus otsus 30 päeva jooksul edasi kaevata, ei ole selle ajani kohtuotsus jõustunud ning otsuse jõustumiseni ei ole Tallinna Veel võimalik teema täpsemalt kommenteerida.

"Meil on kohtuotsuse üle hea meel ning analüüsime praegu otsust, et täielikult mõista selle sisu. Siiski kinnitame, et jääme kindlaks paar nädalat tagasi lubatud – mõistame meie pakuta-

va teenuse tähtsust inimeste tervisele ja heaolule ning kinnitame, et ei peata Saue Kadaka elurajooni elanikele teenuse osutamist," ütles Plenderleith.

Hagi jäeti rahuldamata. Harju maakohus otsustas jätta rahuldamata Harju Infra OÜ hagi ASi Tallinna Vesi vastu sõlmitud ühisveevärgi ja kanalisatsiooni teenuse osutamise lepingu kehtivuse tuvastamiseks. Rein Valgul on õigus esitada kohtuotsusele apellatsioonkaebus Tallinna ringkonnakohtule 30 päeva jooksul alates otsuse kättesaamisest, kuid mitte hiljem kui viie kuu möödumisel esimese astme kohtu otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

Äripäev kirjutas Knoke ASI endisest omanikust Rein Valgust ning temaga seotud kohtukaasustest ning probleemidest Kadaka elurajooni elanikega mai alguses. Praegu kuulub Knoke bulgaarlasele Mehmed Bosnakovile.

ÄRIPÄEVA kuu aja tagune kaanelugu rääkis Saue arendaja ja vee-ettevõtte Harju Infra omaniku Rein Valgu probleemidest Kadaka elurajooni elanikega ning kohtuvaidlusest Tallinna Veega. FOTO: RAUL MEE

Ma tunnen Eestis paljusid inimesi

Kohtus süüdi mõistetud Veiko Võrk ei soovinud öelda, kuidas ta raietöö Seli käest sai. Küll tunneb ta enda sõnul paljusid inimesi.

Järgneb intervjuu Võrguga.

Küsin Teie kommentaari kohtuotsuse kohta, milles Teid mõisteti süüdi Neinar Seli kinnistul toimunud salaraies. Selles kohtuotsuses on kõik kirjas.

Tunnete Te Neinar Seli isik-

likult? Mismoodi Te selle töö saite? Ma tunnen Eestis paljusid inimesi. Ma selle kohta ei kommenteeri midagi. Kui on soovi, siis võite pöörduda kohtu poole.

2005 annetasite Keskerakonnale 100 000 krooni? No ja siis?

Oli see Teie enda raha või saite nagu Silver Meikar kellegi teise raha? Silver Meikari rahast ei tea ma kahjuks midagi. Aitäh teile! (Lõpetas kõne)

100 000

krooni annetas Veiko Võrk 30.06.2005 Keskerakonnale.

SUURÄRIMEHE ja Reformierakonna poliitiku Neinar Seli kinnistul toime pandud ebaseadusliku raie kriminaalasi jõudis kohtuotsuseni. FOTO: RAUL MEE

ja viinud kui sisse toonud. Lisaks kuulub Võrk ehitusettevõtjate Raivo Ranna ja Aivar Tuulbergi firma Kirrendal juhatusse.

Kuidas Võrk selle raietöö Seli lt sai, ei soovinud ta öelda.

2011. aasta suvel avastas keskkonnainspeksioon, et Otepää looduspargi Pülme sihtkaitsevööndis on kevadel metsa maha võetud. Ebaseaduslikku raiet oli tehtud kahel kinnistul ning üks neist oli Seli oma. Sama aasta juunis algatati kriminaalasi.

Seli tunnistas mullu juunis Maalehele, et tegeles vaid elektriliinialuse võsa ja mõne võsastunud sissesõidutee puhastamisega. “Minule teadaolevalt võeti maha kuivanud puid vaid liini- ja teekaitsevööndis, ning kui ka mõni vööndist väljas olev puu, olen šokeeritud ning kompenseerin tekitatud kahju kohe ning istutan uued puud,” selgitas ta.

Maksuamet pidas kinni seitse kahtlustatavat

Maksu- ja tolliameti töötajad tegid mai lõpus kriminaalmenetluse käigus ühel ajal 16 läbiotsimist Tallinnas ja Harjumaal ning pidasid käibemaksupettuses kahtlustatavana kinni seitse inimest, kellest kolm kohus vahistas.

Kahtlustuse järgi korraldas kuritegelik ühendus mullu augustist tänavu aprilli lõpuni nelja variettevõtte tegevust, mida üks ettevõtte ja sellega seotud inimesed kasutasid maksude tasumisest kõrvalehoidmiseks ja kuriteoga saadud vara väljavõtmiseks.

Varietevõtteid kasutati näiliste vahetlilina suhkru soetamisel ühe teise Euroopa Liidu liikmesriigi ettevõtetele, mille tulemusel oli suhkru tegelikult ostjal võimalik vähendada käibemaksukohustust. Esialgseil andmeil jäi kuriteo tagajärjel riigile lae-

kumata ligikaudu 595 000 eurot käibemaksu.

Seitsmest inimesest ühele on esitatud kahtlustus kuritegeliku ühenduse juhtimises ja maksukuriteo toimepanemises suures ulatuses, kahele kuritegelikku ühendusse kuulumises ja maksukuriteole kaasaaitamises ning neljale maksukuriteole kaasaaitamises. Lisaks esitati kahtlustus ka ühele juriidilisele isikule.

Põhja ringkonnaprokuröri Stella Veberi taotlusel võttis kohus kolm kahtlustatavat vahi alla. “Esines kuritegude jätkumise oht. Kaht kahtlustatavat on juba varem maksukuritegude eest karistatud, kusjuures üks neist sai uue kuriteokahtlustuse katse ajal. Kolmas isik on kahtlustatav ka ühes teises menetluses olevas maksukuriteo kriminaalasjas,” selgitas ta.

ARIPAEV.EE

Ansip: Eesti pole USA massjälitusega seotud

Eesti ei ole seotud USA massjälitusega (projekt PRISM) ega ole siinsed õiguskaitseasutused saanud sealt infot, kinnitas peaminister Andrus Ansip.

“Eesti ei oma jurisdiktsiooni USA teenusepakujate üle USA territooriumil,” kommenteeris ta eile riigikogu ees. Eestis rikutakse põhiseadusest tulenevat sõnumisaladust peaministri sõnul vaid kuritegude ennetamiseks või töö väljaselgitamiseks kriminaalmenetluse käigus. “Se-

da tehakse seadusandja kehtestatud reeglite alusel,” selgitas ta.

Eesti Interneti Kogukond teatas esmaspäeval, et USA eriteenistuste PRISM-projekti raames on kogutud ja analüüsitud ka eestlaste privaatseid andmeid. Möödunud nädalal avaldas The Guardian dokumendid, mis näitavad, et USA eriteenistustel on aastaid juurdepääs privaatsetele isikuandmetele, mis asuvad USA tehnoloogiafirma serverites.

ARIPAEV.EE

Tamjärve-Mõisa firma avas Leedu suurima tuuleenergia pargi

11. juunil avas Jüri Mõisa ja Hannes Tamjärve osalusena AS Nelja Energia Leedus Ciuteliai tuulepargi, mis on riigi suurim koguvõimsusega 39,1 megavatti.

Nelja Energia juhatuse esimehe Martin Kruusa sõnul investeeris ettevõtte uue tuulepargi arendamisse 57,4 miljonit eurot. Uue, 17 turbiiniga tuulepargi prognoositav aastatoodang on 108 gigavatt-tundi (GWh), millega saab aasta jooksul varustada 27 000 kodumajapidamist.

“Praegu arendamegi maismaatuuleparke peamiselt Lätis ja Leedus, seal on meil aktiivseid projekte mahus 170 MW. Eestis on riigi viimaste aastate heitlik energiapoliitika teinud uute investeeringute tegemise maismaatuuleparkidesse äärmiselt keerukaks,” lisas Kruus.

Üks suuremaid Eesti investoreid Leedus. Leedu lääneosas, Šilute linnast 15 km põhja pool Ciuteliais asuv tuulepark paik-

neb ligi 800 hektaril. Pargis on 17 turbiini, millest iga võimsus on 2,3 MW. Tuulikute mastide kõrgus on 108 meetrit ja rootori diameetriks 82 meetrit.

Tuulepargi arendaja Nelja Energia on Baltimaade suurim tuuleenergia tootja. Nelja Energial on kokku tuuleparke 223 MW, neist 79 MW asuvad Leedus. Sellega on Nelja Energia ka üks suuremaid Eesti investoreid Leedus.

Leedu osatähtsus kasvab. Eelmisel aastal tuli Nelja Energia tuuleparkide toodangust 35% Leedust, tänavu prognoositakse Leedus toota juba 42% kogu ettevõtte elektrienergiast.

Arenduses maismaa tuuleenergia projekte on Nelja Energial ligi 170 MW, peamiselt Lätis ja Leedus. Eestis keskendutakse meretuuleenergiale Looe-Eesti meretuulepargi näol.

Nelja Energia omanikud on Euroopa Rekonstruktsiooni ja Arengupank (11%), Norra firma

Vardar Eurus (60%) ja Eesti investorid (29%). Eestlastest on suurimad osanikud Vestman Energia AS (võtmeisik Aivar Berzin), HTB Investeeringute AS (Hannes Tamjärv), Ivard OÜ (Peeter Mänd), JMB Investeeringute OÜ (Jüri Mõis) ja Nelja Energia senise juhtkonna ettevõtted Solarcom OÜ (Martin Kruus) ning Atradius OÜ (Kalle Kiigske). Vii-

mati liitus Eesti osanike hulka ka Skype'i loojate investeerimisfirma Ambient Sound Investments OÜ.

Nelja Eneria käive kasvas eelmisel aastal 203%, 37,5 miljonile eurole arvestusmeetodi muutuse tõttu. Ettevõtte teenis mullu 8,9 miljonit eurot kasumit, aasta varem oli kasum 4,8 miljonit eurot.

ARIPAEV.EE

Äri teenuste rubriigi standardreklaam
42x26 mm hinnaga 15€

Reklaami tellimine:
reklaam@aripaev.ee
Tel 667 0105 • faks 667 0200

VÕLGLASED SOOMES?

Kiirhagiavalduste esitamine tasumata arvete alusel. Nõustamine eesti keeles.

Mauren OÜ Seppo Maunula
info tel 55 64 64 74, seppo@mauren.ee

KINDLUSTUS

Pargitud sõidukite kahjud kasvasid

Tänavu mais maksis If Kindlustus oma klientidele 2495 kahjujuhtumi eest 2,9 miljonit eurot hüvitisi. Aastaga on hüvitatud kahjude arv tõusnud 11% ning hüppeliselt on kasvanud pargitud sõidukitega juhtunud õnnetused.

Alates veebruarist on suurenenud õnnetused, kus kannataja on pargitud sõiduk. Kui aasta alguses registreeriti selliseid juhtumeid veidi alla saja, siis lõppenud kuul juba 185.

If Kindlustuse sõidukikahjude osakonna juhi Taavi Kiibuse sõnul toimub enamik pargitud sõidukite kahjusid suurtes parklates.

EHITUS

Reaalkool plaanib juurdeehitust

Tallinna linnavalitsus algatas Reaalkoolile juurdeehitise rajada või maldava detailplaneeringu koostamise.

Estonia pst 6 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostamise eesmärk on määrata Reaalkooli kinnistule ehitusõigus olemasolevale koolihoonele kuni nelja maapealse korrusega juurdeehitise ja kahe maa-aluse korrusega parkla rajamiseks.

Uude koolihoonesse kavandatakse gümnaasiumile vajalikud õppe- ja laboriruumid, auditooriumid, raamatukogu, garderoob, söökla, rekreatsiooniruumid, administratsiooni- ja personaliruumid ning spordisaalid koos vajalike abiruumidega.

MEEDIA

Kreeka pani kinni riigi TV ja raadio

Teisipäeva õhtust on lõpetatud Kreeka riigi TV ja raadio tegevus, vahendas CNBC.

Valitsus sulgeb ajutiselt riigile kuuluva ettevõtte ning koondab 2500 töötajat, et kärpida kulusid, mida nõuavad välismaised kreditorid. Valitsus lubas Hellenic Broadcasting Corporationi ehk ERT avada esimesel võimalusel, kuid uue ja vähema tööjõuga.

“Õnnitlen Kreeka valitsust,” ütles enne ERT telesaate lõppu uudisteankur Antonis Alafogiorgos. “See on lõök demokraatialle.” ERT hoonete juurde mitmel pool Kreekas kogunes märulipolitsei.

KINDLUSTUS

RSA viie kuu käive üle 12 miljoni euro

RSA Kindlustus on aasta esimese viie kuuga maksnud Eesti klientidele kahjuhüvitisi kaheksa miljonit eurot. Selle aasta viie kuu käive ulatub 12,3 miljonit euroni.

Mullu oli RSA Kindlustuse müügikäive kokku 24,9 miljonit eurot. Kahjuhüvitisi maksis ettevõtte aastaga 12 miljonit eurot.

VABANE SÄÄSKEDEST!

MOSQUITO MAGNET
Advanced Mosquito Defense Systems

Mosquito Magnet püüab emassääski, meelitades neid ligi inimhingeõhku imiteerides. Sääsepopulatsiooni sigimistsükkel püünise piirkonnas saab tõsiselt häiritud ning sääskede arvukus väheneb tuntavalt. Parimaks tulemuseks tuleb püünis tööle panna kohe, kui õhutemperatuur on püsivalt üle +8°C.

homeyard*
www.homeyard.ee

SALONG JA HOOLDUS
E-R 9-18, L 10-15
Rannamõisa tee 15 / Oja 2
Telefon 621 7504

MAJANDUSKASV

Eesti Pank: majandus uuesti langusesse ei lähe. Prognoos nõrgem

Kasutasi-me oma prognoosis Soome

Panga impordieeldusi ja need näitavad, et Soome import siiski toetab Eesti majandust.

Eesti Panga president Ardo Hansson

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Eesti Pank kärpis eile Eesti tänavust majanduskasvu prognoosi terve protsendi võrra, kuid tõrjus kartused, et kvartalipõhine langus võiks jätkuda ka teises kvartalis.

Uue prognoosi järgi kasvab Eesti majandus tänavu 2%, võrreldes läinud aasta detsembris prognoositud 3%se kasvuga.

“See negatiivne šokk on tulnud peamiselt investeringute valdkonnast ja seal on meie oletus, et palju sõltub energeetikasektorist, kus on väga suured ühekordsed investeringud,” kommenteeris Eesti Panga juht Ardo Hansson. Mujal majanduses – olgu ekspordis, tarbimises või riigi rahanduses – sarnast tagasilööki, nagu äsja ilmnes keskpanga värskest prognoosist Soomes, Eestis näha ei ole.

Soome on koos Rootsiiga ühtlasi Eesti suurim eksporditur, kuhu kokku suundub ligi kolmandik Eestist välja veetud kaupadest. Soome Panga uue prognoosi järgi kahaneb Soome SKP tänavu 0,8%.

“Meie kasutasime oma prognoosis Soome panga impordieeldusi ja need näitavad, et Soome import siiski toetab Eesti majandust,” rahustas Hansson. “Soome majanduse probleemid puudutavad eelkõige elektroonikasektorit ja paberitööstust. Kui need juhtuvad olema harud, mis meie ekspordit väga ei mõjuta, siis on meil veidi kergem,” ütles Hansson, mööndes, et tavapärane on seegi, et ekspordit veavad aastate lõikes erinevad riigid.

Mullu oli Soome osakaal Eesti ekspordis 14,5%.

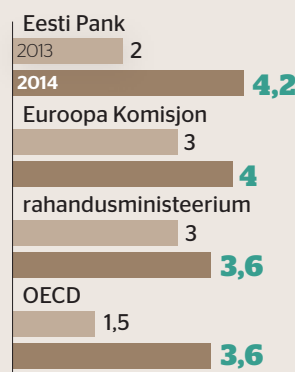
Välisnõudlus taastub. Äsja tõstis Nordea pank majanduskasvu väljavaateid Rootsis, kuhu läks mullu 15,9% Eesti ekspordist. Samas on euroala majandus juba kuuendat kvartalit järjest languses. Eesti Pank on lähtunud eeldusest, et langus saab veel tänavu läbi ning prognoosib Eesti ekspordiväljavaateid hinnates välisnõudluse kiiremat taastumist.

Koos elavama sisenõudlusega tagab see Eestis tuleval ja ületuleval aastal majanduse tasakaalulisest määra (ca 3,5%) isegi veidi kiirema kasvutempo.

Võrdlus

Tulevaks aastaks ootab suurimat kasvu Eesti Pank

SKP muutuse prognoos, %

ALLIKAS: EESTI PANK, ÄRIPÄEV

Prognosis

Järgmine aasta paistab helgem

protsentides

	2013	2014
tööpuuduse määr	9,2	8,8
THI, muutus	3,0	2,5
keskmine brutokuupalk, muutus	5,1	6,4

ALLIKAS: EESTI PANK

Ühelt poolt tagab kiirema kasvu asjaolu, et Eesti majandus on arenenud riikidest jätkuvalt omajagu maas, mis annab võimaluse toodangu mahutu kiiremini tõsta. Teisalt on finantseerimistingimused investeringute tegemiseks väga soodsad.

“Pankadel on vabu vahendeid, kapitaliseeritus on hea, intressimäärad on madalad,” ütles Eesti Panga asepresident Ülo Kaasik, märkides, et intressimäärad jäävad veel pikalt väga madalale. Kolme kuu Euribor, mis praegu on 0,2% tasemel, on prognoosi järgi allpool ajalooliselt madalat 0,5% taset veel ka 2015. aastal.

Keskpank manitses samas, et odava laenamise võimalusega ei tohiks kaasneda riskide alahindamist ning laenuteenindamise võime ülehindamist.

Kinnisvaraturul toimuva pärast Ardo Hansson siiski veel ei muretse. “Kuigi hinnad tõusevad, ei ole see väga laiapõhjaline,” ütles ta.

Ja on ka teine oluline erinevus. “Erinevus eelmise episoodiga on, et hinnatõus ei baseeru väga jõulisel laenukasvul. See raha, mis turule tuleb, tuleb kuskilt mujalt,” ütles Hansson.

Kiiremini kui kinnisvaralaenu kasvanud laenu ettevõtetele, ehkki ebakindlus väliskes-

konna suhtes võib osa investeringuid ka edasi lükata. Praegu jääb laenukasvu üldine tempo veel majanduskasvu tempole alla, mis tähendab, et suhtena SKPse on erasektori laenukoormus Eestis ka hanelist jätkanud.

Eesti eelarvest stiimulit ei vaja. Keskpank on rahul ka Eesti valitsemissektori rahandusliku seisuga, kus tuleval aastal peaks eelarve tasakaalu ja 2015. aastal ülejääki jõudma. See võimaldab suured reserve. Rootsi rahandusministri ettepanek, et ka korras rahandusega Eesti võiks Euroopa üldise nõudluse ergutamiseks kas või laenu rohkem tarbida, Hanssonilt poolehoidu ei leidnud.

“Meie tööpuudus on juba tasakaalulise taseme juures. Kui me hakkaksime jõuliselt stimuleerima, siis on oht, et tekib palgasurve ja inflatsioon ja Eesti konkurentsivõime kannatab,” tõrjus Hansson. “Kui me oleme potentsiaalsele majanduskasvule väga lähedal, siis ei oleks õige oma maailma olukorra parandamise nimel omaenda makropoliitikat rivist välja ajama hakata.”

Tööpuuduse tasakaaluline tase on Eestis aga juurdumas suhteliselt kõrgel tasemel, mis viitab

Soja ja maisi hind langeb. Seakasvatavad rõõmuastavad

JOOSEP LAIK
joosep.laik@aripaev.ee

Eesti toidutööstuste ja seakasvatatajate sõnul jõuab soja ja maisi hinna langus nendeni mõne aja pärast, tarbijale see aga madalamaid hindu ei tähenda.

Sojaoa ja maisi hind on võrreldes 2012. aasta rekordhinnaga Bloombergi andmetel langenud 26 protsenti.

Rakvere Lihakombinaadi juhatuse esimehe Teet Soormi sõnul mõjutab soja hinna langus neid söödaretsepti hindade languse kaudu. “Kuna sea- ja linnukasvatustsükkel on pikaajaline ja soja osakaal söödaretseptides

RAKVERE Lihakombinaadi juht Teet Soorm ütles, et tarbijahindu mõjutab siiski peamiselt nõudluse ja pakkumise vahet. FOTO: ANDRAS KRALLA

väike, siis selle mõju omahinna kukkumisele on aeglane.” Liha hind ei ole samas tema sõnul otseses seoses tootmisomahinnaga, sest liha tarbijahindu mõjutab peamiselt pakkumise ja nõudluse vahet.

Seakasvatusega tegeleva Tamme Kuivatid ASi juhatuse liige Margus Pleksner peab hinnalangust positiivseks, kuna sisendhinnad on pikemat aega kõrged olnud. “Meie toodame teravilja ise, aga soja hinna langust tunnetame küll. See ei ole veel 20 protsenti, aga on näha, et alaneb. Nüüdseks on hind langenud 506 eurolt tonni kohta 495 eurole, mis on 2,2%,” sõnas Pleksner.

Sarnaselt Soormiga on ka Pleksner skeptiline tavatarbijani jõudva hinnalanguse suhtes. “Viimastel päevadel on olnud infot, et liha hind on kauplustes tõusnud, aga kokkuostuhinnad on madalseisus,” lausus Pleksner.

Surve hinnale on lihatööstuste poolt tema sõnul sellepärast, et toimub ületootmine. “Praegu on ju seakasvatus puhtalt kahjumis äri ja natukenegi saab leevendust sellele olukorrale,” märkis Pleksner.

Seemnete ja loomasööda hulgimüügiga tegeleva Baltic Agro ASi loomakasvatuse tootjuhi Marika Rahuoja sõnul on maisi hind eelmise aasta suure saagi

tõttu jätkuvalt langemas, kuid ta ei prognoosi seakasvatuse kasvatatava sojasroti hinna langust. “Sojaoa ja rapsiseemne hind on langenud, aga sojaõli hinnalanguse tõttu ei ole sojasroti ja soja-koogi hind nii palju langenud,” sõnas Rahuoja.

Uus saak võib tuua uue hinna.

Oma toodangus maisi kasutava Balsnack International Holding ASi juhatuse liikme Elmar Rusingu sõnul on hinnalangust juba tunda. “Tundub, et tootjate seas sabasid ja tormamist ei ole. On tunda, et tooraine ülejäägi- ga väike surve on. Aga kui mingi hinnakorrektsioon tuleb, siis

ma arvan, et uuest saagist, mitte varem.”

Rusingu sõnul ei langeta hankijad samas Balsnacki-suurusele ettevõttele naljalt hindu ja kuna ettevõtte oma toorainet otse tootjate käest ei osta, siis võib hinnalangus jõuda ka nendeni viivitusega. “Aga Eesti tarbijale võib öelda, et jube hea oleks, kui sügisel ei peaks hakkama hindu tõstma tooraine hinna pärast,” sõnas ta. “Aastaid tagasi saime toorainet 25% odavamalt ja teatasime kaubandusele, et laseme toote hinna krooni võrra alla. Kaubandus kehtas selle peale õlgu, et tore, aga kaupluses sellepärast midagi ei muutunud,” lausus Rusing.

EFTEN ostab K-Rauta kinnistu

EFTEN SPV12 OÜ plaanib osta ehituspoe K-Rauta kinnistu Tallinnas Tammsaare teel.

Lisaks omandab EFTEN Hanza Mechanicsi tootmishoone Tartus, Logistika Plussi logistikakeskuse Tallinnas, Stora Enso tootmis- ja laohoone Sakus ning Mediqi tootmis- ja laohoone Saue.

Konkurentsiamet sai 6. juunil koondumise teate, mille kohaselt kavatseb EFTEN SPV12 OÜ omandada valitseva mõju konkurentsiseaduse tähenduses ettevõtja osa üle, mis koosneb mainitud kinnistust. Asjast huvitatud isikuil on õigus seitsme kalendripäeva jooksul esitada konkurentsiametile oma arvamus ja vastuväited nimetatud koondumise kohta.

ARIPA.EV.EE

Magnum vahetab juhti

Ravimikaubanduskontserni Magnum juhatuse esimees Leon Jankelevitsh annab 3. juulil ameti üle finantsjuht Kristjan Vilosiusse.

Jankelevitsh töötas kontserni tippjuhina 2006. aastast. "Tulevikuideid on mul küll mitu, kuid esmalt võtan pikema suvepuhkuse, et sügise alguses olla uue energiaga uute väljakutsete päralt," kommenteeris ta ettevõtte pressiteates.

Vilosius on töötanud aasta aega Magnumi finantsjuhina ja näidanud ennast Magnumi omaniku Margus Linnamäe sõnul võimeka juhina. "Olen kindel, et ta on õige ja parim valik Magnumit juhtima," kommenteeris ettevõtte omanik. Enne Magnumi töötas Vilosius investeerimis panganduses.

ARIPA.EV.EE

EESTI majanduse väljakutsed on eelkõige seotud tööturuga, ütles Eesti Panga president Ardo Hansson. FOTO: RAUL MEE

suurele struktuursele tööpuudusele. Nii on Eesti valitsuse üks peamisi ülesandeid aktiivsete tööturu meetmetega seda tööpuudust vähendada.

Ülesanne on seda akuutsem, et Eesti on jõudmas sinnamaale, kus tööealine elanikkond väheneb ning hõive kasv pidurdub. Seda olulisem on aktiivne tööjõus osalemine ning tööjõu võimalikult efektiivne rakendamine. Liikumine kapitalimahukama suurema automatiseerimise suunas ning tööjõu kvalifikatsiooni tõus.

Palgatõus Eestis püsib tugev ja ületab kohati juba tootlikkuse tõusu, kuid mitte veel sellisel määral, et see probleem oleks. "Seni kirjeldame seda pigem riski kui realiseerunud tegurina," kommenteeris Hansson.

Üldine hinnatõusutempo aeglustub tänava Eestis 3%-le ning jääb järgmisel kahel aastal allapoole 3% taset, kuna siis jääb vähemaks elektri hinna tõusu mõju.

Kokkuvõttes nendib Eesti Pank, et Eesti majandus areneb kriisi järel tasakaalustatumalt. Majanduse stabiliseerumisele viitavad ka tasakaalu lähedal jooksevkonto seis ning valitsemissektori eelarve.

Kreeka alandati arenenud turust arenevaks turuks

Kreeka on esimene arenenud turg, mille MSCI alandas arenevaks turuks. Kreeka aktsiaturg on kukkunud alates 2007. aastast 83%.

Kreeka ei suutnud täita arenenud turu kriteeriume väärtpaberite laenamise, lühikeseks müügi ja muus osas, teatas MSCI, kelle aktsiaindeksid järgivad maailmas umbes seitsme triljoni dollari väärtuses varasid.

"Näeme juba niigi raha liikumist tagasi turvasadamatesse ning MSCI otsus võib seda veel-

0,01

protsendile MSCI maailmaindeksis on 2010. aasta 0,16 protsendilt kahanenud Kreeka ettevõtete osatähtsus.

gi võimendada," ütles Huntington Asset Managementi fondi juht Peter Sorrentino. "Kreeka alandamine viib nad taas eeslinnile ning on märgiks, et Euroopa kriis on kaugel läbi saamisest."

MSCI pani juba mullu juunis Kreeka vaatluse alla, kuna riigis piirati ülekandeid, börsiväliseid tehinguid, aktsiate laenamist ja lühikeseks müüki. Seetõttu ei saa Kreetat pidada täiesti funktsioneerivaks turuks. Kreeka sai arenenud turuks 2001. aastal.

ARIPA.EV.EE

PRIVILEG

ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Jazzi puhastuspakett koos üllatusega

40% soodsam

Eksklusiivne eripakkumine: kõrgel tasemel Jazzi puhastuspakett Teie autole + 10 euro väärtuses kohviube või teed Gourmet Coffee'lt. Auto puhastuspakett sisaldab pigieemaldust koos põhjaliku välispesuga, vahatamist, salongi sisepuhastust, rehvide välispindadele läike lisamist. Tavahind 100–120 eurot (autopesu) + 10 eurot (GC-i raha).

Vaata kõiki pakkumisi:
www.privileeg.ee

pollumajandus.ee

22. august

Sokos Hotel Viru

KAS KESKKONNANÕUDED SÖÖVAD PÕLLUMEHE KASUMI?

Keskkonnakaitse eesmärgid ja väljakutsed kaasaegses põllumajanduses. Euroopa parlamendi liige **IVARI PADAR**

Uue ühise põllumajanduspoliitika meetmed, mille eesmärk on integreerida keskkonnakaitse põllumajandustootmisesse. Põllumajandusministeeriumi põllumajanduskeskkonna büroo juhataja **KATRIN RANNIK**

Milliseid uuendusi toob tööstusheite seadus põllumajandussektorile? Advokaadibüroo Glimstedt advokaat **MIRJAM VILI**

Kuidas saavutada energia- ja ressursisääst põllumajanduses läbi keskkonnanõuetega? Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ tegevjuht **KAUPO HEINMA**

Keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamine põllumajanduslikus tootmises – kas efektiivne ja tõhus vahend keskkonnanõuete täitmiseks ja kulude kokkuhoiuks. Arke Lihatööstus AS juhatuse liige **ANDRES TRUMM**

Kaasaegne põllumajanduslik tootmine – kas jätkuvalt suur saastaja? Torma Põllumajandusosaühing OÜ juhataja **AHTO VILI**

Põllumajanduslike kõrvalsaaduste ja jäätmete kasutamine energiatootmises. Baltic Biogas OÜ ja Aravete Biogaas OÜ juhatuse liige **HENRY ULJAS**

Diskussioon osalejatega päeva jooksul üleskerkinud teemadel ja seminari lõpetamine. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja juhataja **ROOMET SÕRMUS**

Millised uuendused ootavad ees põllumajandussektorit keskkonnavaldkonnas, kuidas riik toetab põllumeest keskkonnakaitse nõuete täitmisel, kas on võimalik saavutada kulude kokkuhoidu keskkonnanõuete täitmisel, kuidas kasutada tõhusamalt energiat ning ressursse kokku hoida, mida pakub moodne tehnoloogia põllumehele – need on küsimused millele seminari käigus vastust otsitakse.

www.pollumajandus.ee

Äripäev

Seminari **soodushind** kuni 15.08.2013 registreerudes 119 eurot (km-ga 142,8 eurot). Hiljem registreerujatele 169 eurot (km-ga 202,8 eurot). Info ja registreerimine telefonil 55 53 3789 või e-posti aadressil meelika@pollumajandus.ee, registreerimine@aripaev.ee

GLIMSTEDT

BÖRSITEHINGUD

Raskekahurvägi
toetab Arco Vara.LHV ostab Arcot, müüb
Olympicut ja SilvanotA ALYONA STADNIK, RAIVO SORMUNEN
alyona.stadnik@aripaev.ee, raivo.sormunen@aripaev.ee

Arco Vara omanike hulka lisandus sel nädalal kaks uut omanikku - Tarmo Sild, kes on pärast ettevõtte börsil noteerimist esimene juht, kes Arco Varas enda rahaga riskib, ja LHV Panga suuromanik Rain Lõhmus. Märkimist väärib, et aktsiaid ostis ka LHV - muidu on panga pensionifondid viimasel ajal Tallinna börsifirmade aktsiaid pigem müünud.

Uus omanik, Arco Vara juhataja Tarmo Sild põhjendas, et loodab aktsiate väärtuse tõusule. "Püüan paigutada raha ettevõttesse, mille käekäik vähemalt lähiajal minust sõltub ja millest ma saan paremini aru, võrreldes ettevõtetega, mida tuleks vältida analüüsida," põhjendas Sild. Koos äripartner Allar Niinepuuga soetas ta aktsiaid rohkem kui 300 000 euro eest.

Sild on üks vähesi Tallinna börsifirma juhte, kes riskib nii suure hulga isikliku rahaga. Ta märkis, et riski ja tulu suhe on paigas. "Tegelikult riskantsust ja tulu näitab elu, mitte jutt," märkis ta. "Ma ei ostanud neid aktsiaid millegi näitamiseks," lisas ta.

Miks pole Sild varem Arco Vara aktsiaid ostanud? Ta lausus, et 10. juunil, kui Arco Varal õnnestus teisel enampakkumisel Tivoli kinnistud maha müüa, saabus tema jaoks riski ja tulususe tasakaalupunkt. "Igaühel oma hinnang," jäi ta napisõnaliselt.

LHV-le pigem erandlik tehing. Üllatuslikuks võib pidada LHV pensionifondide otsust suurendada osalust Arco Varas. LHV pensionifondid on muidu muutunud järjest konservatiivsemaks.

Äripäevale teadaolevalt pole LHV pensionifondid pärast möödunud aasta kevadet Tallinna börsile investeerinud. Erand ongi vaid Arco Vara, millest osteti täpselt aasta tagasi 5,7 protsendiline osalus ning milles suurendati esmaspäeval panust veel 165 000 aktsia võrra.

Fond on 2010.-2011. aastal soetatud Tallinna börsi aktsiaid viimasel kuudel müünud, mitte ost-

Ettevõtte juhina olen olukorras, kus tuleks eelistada iga-suguse raha kaasamist Arco Varasse.

Tarmo Sild avaldas lootust, et Arco Vara aktsionäride hulgas on edaspidi rohkem institutsionaalseid investoreid, sest see lisaks stabiilsust. FOTO: ERIK PROZES

A Hind Arco Vara tuleb madalseisust välja

Arco Vara aktsia hind eurodes

A Võrdlus LHV pensionifondile on erandlik osta Arco Vara aktsiaid

Eesti börsifirmade aktsiad LHV L pensionifondis, mln aktsiat

	31.12.2011	31.12.2012	11.06.2013	muutus sel aastal, %
OEG	1,005	1,179	0,788	-33
Silvano	0,733	0,887	0,642	-28
Tallink Grupp	3,864	4,258	4,258	0
Ekspress Grupp	1,36	1,442	1,442	0
Premia Foods	1,617	1,707	1,707	0
Tallinna Kaubamaja	0,526	0,531	0,531	0
ARCO VARA	0	0,187	0,31	66

ALLIKAS: AKTSIARAAMATUD

nud. LHV kõige suurem ja populaarsem pensionifond L on Äripäeva andmeil viimasel kuudel müünud umbes kolmandiku Olympic EG ja Silvano FG aktsiatest, kogumahuks umbes 1,3 miljonit eurot.

LHV Varahalduse juht Mihkel Oja märkis, et kui lisada EFTEN Kinnisvarafondi investeeringud (fond investeeris kinnisvarafondi aprilli lõpus 7,6 miljonit eurot), on LHV II samba investeeringud Eestis kasvanud, ulatudes mai lõpus 59 miljoni euronit ehk 20 protsendini fondi mahust. Tallinna börsifirmade investeeringute kohta lubas LHV anda kommentaari nädala lõpus.

Nõgest julgustas Tarmo Silla ost. Arvo Nõges, Tallinna börsi üks pikaajalisemaid edukaid investoreid, sai Arco Vara langusega tugevalt kõrvetada. Nüüd on temagi taas oma osalust suurendama asunud. Ta ostis viimasel päeval juurde 65 000 aktsiat ehk 1,4 protsendilise osaluse.

Nõgesele kuulub pea kümnendik kinnisvarafirma aktsiatest, millega ta on Toomas Tooli järel ja Hillar-Peeter Luutsalu ees suuruselt teine aktsionär. Luutsalu on pärast Richard Tomingase lahku- mist üleilsest ka Arco Vara uus nõukogu esimees.

Eesti Energia sai Jordaania loat ehitada põlevkivi- elektrijaam. Oodata tuli keskkonnamõjude hindamist

Eesti Energia tütarettevõtte Enefit Jordan sai Jordaania keskkonnaministeeriumilt loa ehitada Jordaaniale põlevkivielektrijaam. Heakskiit anti pärast keskkonnamõjude hinnangut.

"Heakskiit annab märku, et projekt, selles kasutatav tehnoloogia ja meie keskkonnakaitsemeetmed tagavad projekti minimaalse mõju kohalikule keskkonnale ja kogukonnale," sõnas Eesti Energia Jordaania projekti direktor Andres Anijalg.

Keskkonnamõju hinnangu koostamine nõudis tema sõnul aega pea kaks aastat. "Põhjali-

ENAM kui miljonile Jordaania elanikule hakkab Enefiti jaam umbes nelja aasta pärast elektrit andma. Foto Enefiti Narva tehastest. FOTO: VEIKO TÖKMAN

kult on kirjeldatud piirkonnas valitsevat keskkonda, kultuurilist ja sotsiaalmajanduslikku olukorda ning projekti võimaliku mõju nendele. Teine oluline aspekt oli ilmastiku jälgimine. Keskkonnamõjude hinnang kinnitas, et ala on projekti jaoks optimaalne," selgitas Anijalg.

Katab ligi veerandi Jordaania vajadusest. Tänu viimaste aastate arengule põlevkivitehnoloogias on suudetud Eesti Energia teatel keskkonnamõju oluliselt vähendada.

Euroopa Liidu keskkonnamääruste järgi kasutatakse Jor-

daania projektis keevkiht-põletustehnoloogiat, mis peaks keskkonnale minimaalset mõju avaldama. Elektrijaam kasutab veekasutuse vähendamiseks ka õhkjahutust.

Elektrijaam hakkab kohalikuks tarbeks elektrit tootma 2017. aastal. Jaama võimsus on 500 MW ja see katab hinnanguliselt 20% Jordaania elektritootmist vajadusest.

Projekti ettevõtte Enefit Jordan omanikud on Eesti Energia AS, YTL Power International Berhad (Malaisia) ja Near East Investments Limited (Jordaania).

ARIPAEV.EE

Nöges ütles, et ostis aktsiaid, sest on selleks piisavalt rumal. "Olen piisavalt rumal, et jätkata rumaluse lainel," tõdes ta. Arco Vara aktsia on Nöge hinnangul selline, mis ei ole positiivset investimisvoogu tekitanud. "Kui ma tahan aus olla, siis ma peangi nii ütleva," nentis ta.

Miks siis ikka sellisesse ettevõttesse panustada? "Ju ma rumalas lootuses tõesti arvan, et äkki kunagi saan asuda teisele poolele ja öelda: tegin targa investeeringu," lausus Nöges. Teda julgustas, et aktsiaid soetas ka juhatuse esimees Tarmo Sild. "Ta näeb ettevõtet lähemalt ja ostab aktsiaid – see on hea signaal," märkis Nöges. "Tugevad omanikud on tervete ettevõtete alus."

Toletumi aktsiad. Samuti Arco Vara aktsiaid ostnud nõukogu liige Rain Lõhmus lausus, et ei saanud aktsiaid börsihinnast oluliselt odavamalt. "See on statistiliselt nii väike vahe, praktiliselt oli see börsihinnaga," sõnas Lõhmus.

Äripäeva andmeil sai eelmise aasta 7. juunil Richard Tomingase ettevõtte Toletum LHV Panga kliendiks. Toletum võttis LHVst Arco Vara aktsiate tagatisel laenu. Eile selgus, et Toletum müüs kõik

oma Arco Vara aktsiad. "Need aktsiaid, mis mina ostsin, ei tulnud LHV pangast. Ma olen pangas nõukogu liige. LHV ja Toletumi vahel ei ole konflikti," kinnitas Lõhmus.

Plaanid edasiseks. Tarmo Sild avaldas lootust, et Arco Vara aktsionäride hulgas on edaspidi rohkem institutsionaalseid investoreid, sest see lisaks stabiilsust. "Börsilt ostes läheb raha müüjale, mitte ettevõttesse. Ettevõtte juhina olen olukorras, kus tuleks eelistada igasuguse raha kaasamist Arco Varasse," nentis ta.

Sild märkis, et võib veel aktsiaid osta. "Võimalik juurdeost – kui oleks raha – sõltub sellest, kuidas otsustab üldkoosolek juhatajale preemia vahetusvõlakirja emiteerimise, mille realiseerimiseks peaks juhataja kolm aastat nõukogu heakskiidul ametis püsima, ja siis veel ligi 270 000 eurot ettevõttesse sisse maksmata. Või sellest, kas üldkoosolek soovib kunagi arutada aktsiakapitali tõstmist," selgitas ta.

Nöges ei osanud tulevikust rääkida. "Ma ei tea, mida tulevikus mõtlen. Inimene plaanib, aga juht juhatab," nentis ta.

Äimä: plaanin jääda Baltika osanikuks veel kauaks

Baltika vahetusvõlakirjadega kolmekordse kasumi teeninud KJK Capitali fondijuht Lauri Kustaa Äimä plaanib jääda Baltika osanikuks aastateks.

"Üldiselt on meil täielik usaldus Baltika ettevõtte ja tema juhtkonna vastu," ütles Äimä. "Oleme Baltikas tegevad juba rasketest aegadest ning plaanime sinna jääda aastateks," lisas ta.

Tema hinnangul on Baltikal soliidne tulevikupotentsiaal. "Meil on alati hea meel näha, et meie portfellis olevatel ettevõtetel ja investeeringutel läheb hästi," märkis Äimä.

LAURI Kustaa Äimä fonditeenisinvesteeringu Baltikasse tagasi kolmekordselt. FOTO: VEIKO TÖKMAN

Äimä fond KJK Fund Sicav-SIF esitas 6. juunil avalduse mullu kevadel emiteeritud H-vahetusvõlakirjade vahetamiseks Baltika aktsiateks.

Kasulik investeering. Kuna Baltika aktsia hind on aastaga kolmekordistunud, saab KJK Fund Sicav-SIF 4,5 miljoni euro eest Baltika aktsiaid, olles sellega oma investeeringu aastaga täpselt kolmekordistanud.

Lisaks maksis Baltika fondile vahetusvõlakirjade pealt aastast veel 7,5% intressi ehk kokku umbes 112 500 eurot.

ARIPAEV.EE

29. augustil

BUSSISEMINAR KUIDAS KORRALDADA ERISTUV SÜNDMUS?

Bussiseminari programm

9.00–9.20 Kogunemine Ülemiste keskuse parklas, meeleolu ja kerge kehakinnitus

9.30 Bussiseminar: Millised on põhilised vead, mida tehakse kliendisündmust korraldades?

Kuusk OÜ omanik ja juht **Aivar Kuusk**

10.30 Vihula mõis: ekskursioon, hommikusöök, näited õnnestunud sündmustest

11.10 Bussiseminar: Kuldmuna võitnud Eesti Posti kliendisündmuse case-study „Ideest teostuseni“

Üritusturundusagentuuri

Broadline juht **Taavi Esperk**

11.35 Rakvere teater: võimalused sündmuste korraldamiseks

12.00 Mõned üllatused reisil Rakverest Metsiku Piisoni Salooni

12.20 Metsiku Piisoni Saloon: ringkäik saloonis, lõunasöök, näiteid õnnestunud sündmustest

13.10 Bussiseminar: Millega üllatada klienti?

Motivatsiooniagentuuri Blue Drum tegevjuht **Olavi Andla**

13.40 Bussiseminar: Kuidas pääseda oma sündmusega meediasse?

Kroonika peatoimetaja **Krista Lensin**

14.10 Kunstnik Aili Vindi loovuskoobas Jänedal: eksperimendid värvidega

14.50 Bussiseminar: Loovuse ühendav jõud Kunstnik **Aili Vint**

15.10 Aegviidu mets: otsime üles alpinisti ja matkamehe Alar Siku

16.00 Bussiseminar: Kuidas leida eristuv idee?

Loovkoolitaja **Indrek Maripuu** töötuba

Osalustasu: juuni lõpuni soodushind 159 eurot (km-ga 190,80 eurot)

Tavahind 199 eurot (km-ga 238,80 eurot)

Registreerimine: registreerimine@aripaev.ee, tel 6 670 411

Info: www.sekretar.ee www.bestsales.ee

KASULIK

Kuidas tulla geniaalsele ideele?

Seitse nippi, et oma aju kiirkäigul tööle panna

MARI-EPP TIRKKONEN
mariepp.tirkkonen@aripaev.ee

Meil on tavaks mõelda, et uued läbimurdelised ideed on vaid geeniumide pärusmaa. Innovatsiooniguru Steven Johnson aga väidab tuntud leiutiste ajalugu uurides, et heade ideede genereerimise valem on kättesaadav meile kõigile. Kõige olulisem on see, et tekiks n-ö soodne pinnas mitmesuguste ideede ja kogemuste vahelisteks seosteks, mis võivad igapäevasisituatsioonis ootamatud tunduda. Johnson pakub selleks välja muu hulgas need seitse näpunäidet.

1. PANE KÕIK KIRJA. Kui sageli oled tundnud, et sattusid just praegu huvitavale mõttekäigule, mis võib sind kunagi mingi läbimurdelise lahenduseni viia? Võib-olla küllalt sageli, ent seejärel tulevad pakilisemad asjad vahele ja aimdus kaob. Nii et osa heade ideede harimise saladusest on lihtne: pane kõik kirja. Näiteks on meil võimalik Darwini ideid täpselt jälitada seetõttu, et ta pani kõik hoolikalt kirja oma päevikutesse, kus ta tsiteeris teisi allikaid, pakkus välja uusi ideid, tegi jooniseid jne. Tänapäeval pakub päevikule aseainet tehnoloogia. Kasuta näiteks programmi DEVONthink, kuhu saad koguda kõik huvitavad tsitaadid, artiklid, blogipostitused jms. Programm kasutab keerukat algoritmi, mis tuvastab tekstilõikude vahel esinevaid vaevumärgatavaid ja ootamatuid semantilisi seoseid, aidates nii kaasa uude ideede tekkimisele.

2. MINE JALUTAMA VÕI DUŠI ALLA. Innovatsiooni ajalugu kubiseb lugudest, kuidas head ideed on inimestele pähe tulnud siis, kui nad parajasti jalutavad. Sama nähtus ilmneb pikalt vannis või duši all olles: algupärane heureka-hetk – kui Archimedes korraga taipas, kuidas ebakorrapärase kujuga esemete ruumala mõõta – leidis teadagi aset vannis. Dušš või jalutuskäik nihutab paigast tänapäevalule omase tegevuspõhise fookuse – arvete maksimise, e-kirjadele vastamise jms – ja viib teid palju seostavasse olekusse. Kui ajule piisavalt aega anda, komistab see tihti mõne vana seose otsa, mis oli kaua aega tagasi märkamata jäänud, ning kogedki mõnusat äratundmishetke: miks ma selle peale varem ei tulnud?

3. VÕTA LUGEMISPUHKUST. Lugemine on asendamatu vahend, mille kaudu põnevad uued ideed ja vaatepunktid meie ni jõuavad. Kuid enamasti saavad ideed pörkuda ja moodustada viljakaid uudseid seoseid siis, kui töötame suure hulga materjali läbi lühikese ajavahemiku jooksul. Enamikul meist pole selleks muidugi aega. Siiski võiks püüda leida enda ajakavas lühikesi perioode, mille jooksul lugeda läbi suur hulk raamatuid ja artikleid. Bill Gates ja Ray Ozzie, tema eelkäija Microsoftis, olid kuulsad selle poolest, et võtsid igal aastal nädala või paar puhkust, et kogutud lugemisvarasse sukelduda. Organisatsioonid võiksid mõista selliste lugemispauside väärtust, arvestades, et paljud neist soodustavad töötajate puhkusi uute oskuste õppimiseks.

4. KATSETA JULGELT, ÄRA KARDA EKSIDA. Õiged oletused hoiavad inimest paigal, eksimine aga sunnib avastustele. Mitmed juhtumiuuringud on tõestanud, et viga pole muud kui lihtsalt faas, mis tuleb geniaalsuseni jõudmiseks vahepeal ära kannatada. Viga juhatab tihti rajale, mis viib inimese tema mugavatest eeldustest kaugemale-kaugemale. Innovatsiooni ajalugu näitab, et väga paljud teadlased püüdsid leiutamise käigus avastada midagi muud kui seda, millega nad hiljem tuntuks said. Näiteks Lee de Forest, kelle kuulub trioodi leiutamise au (see pani hiljem aluse elektronlampidele), leiutas peaaegu igal sammul hoopis muud asja. Audion polnud mit-

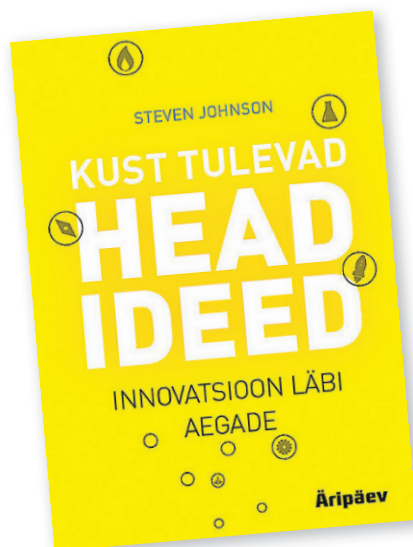
Ä Kommentaari
Mida rohkem erinevaid vaatenurki, seda parem

PAUL PÄLLIN JA HEIKKI HALDRE
Fits.me robotikafirma asutajad

Innovatsioon on maagiline segu kaosest ja korrast. Mida rohkem ja erinevamaid mõtteid, visioone ja vaatenurki meie meeltega pörkub, seda parem. Biokeemia, kudumisklass, rannapidu, kalligraafia – igaühes võib peituda lahendus käsil olevale mõistatusele.

Kuid vaja on ka kehtvat pühendumust, et siduda kõik need kokku üheks suureks avastuseks. Ka Fits.me sai teoks ainult tänu sellele, et ühendati maailmad, mis tavaliselt üksteisega ei lävi – mood ja robotid.

FITS.ME asutaja Heikki Haldre sõnul sündis ettevõtte kahe täiesti erineva maailma – moe ja robotite – ühendamisel. FOTO: SIIM LÖVI/DELFI/EESTI AJALEHED

Ä Raamat
“Kust tulevad head ideed. Innovatsioon läbi aegade”

AUTOR: Steven Johnson
TÖLKIJ: Kaspar Mürsepp
ÄRIPÄEV 2013, 344 lk
ILMUB: 18. juunil
www.raamatupood.aripaev.ee

te niivõrd leiutis, kuivõrd stabiilselt kuhjunud vigade kogum. Ka de Forest ise tunnistas, et ei saanud enda leiutatud seadmest aru. “Ma ei teadnud, miks see töötas,” märkis ta. “See lihtsalt töötas.”

5. TEGELE MITME ASJAGA KORRAGA. Multitasking on viimasel ajal meedias suure turmtule alla sattunud. Tegelikult on see uute heade ideede tekkimise seisukohalt tervitatav nähtus. Pikaaegse multitasking'u korral püsib üks projekt rambivalguses järjest mitu tundi või päeva, kuid ülejäänud projektid pole sel ajal lavalt kadunud, vaid piiluvad kogu aja teadvuse kulisid tagant. Just seesama tunnetuslik kattumine muudab selle tööviisi nii innovaatiliseks. Hetkel tähelepanu nautiv projekt saab laenata ideid varjus olevatelt projektidelt ning nii uusi sidemeid luua. Iva ei seisne mitte niivõrd “väljaspool kasti” mõtlemises, kuivõrd selles, et laseksime oma mõtetel läbi erinevate kastide liikuda. Legendärsed novaatorid, nagu Benjamin Franklin, John Snow ja Charles Darwin, on kõik tundud selle poolest, et neil oli palju hobiseid.

6. KOLI MAALT LINNA. Kleiberi seadus ütleb, et mida suurem on elusorganism, seda aeglasemaks see muutub. Mis puudutab aga heade ideede teket, siis siin kehtib vastupidine reegel: mida “suuremasse”, tiheda-

mini asustatud keskkonda aju asetada, seda kiiremas tempos ideid genereeritakse.

Viie miljoni asukaga suurlinna keskmine elanik on peaaegu kolm korda loovam kui saja tuhande asukaga väikelinna keskmine elanik; avatud põhiplaaniga kontor hoolitseb katkematu innovatsioonivoo eest ettevõteteis; suurt ja mitmekesist sotsiaalvõrgustikku omav töötaja tuleb sagedamini lagedale uude mõtetega kui tema väheste kontaktidega kolleeg. Mõtte Pariisi kohvikutele, kus sündis suur osa modernismist, või Freudi salongiõhtutele Viinis aadressil Berggasse 19, kus füüsikud, filosoofid ja teadlased kokku said ning tärkava psühhoanalüüsi valdkonda kujundada aitasid.

7. TAASKASUTA VANU “MATERJALE”. Taaskasutus ei ole mingi uue aja moetermin, vaid ürgne innovatsioonimootor. Väga vähesed leiutised on sündinud tühjalt kohalt – enamasti on nad rajatud olemasolevatele platvormidele, kasutades ja kohandades varasemate leiutiste “varuosid”. Ka Hurley, Chen ja Karim traageldasid YouTube'i loomiseks kokku elemendid, mis olid pärit kolmelt eri platvormilt: esiteks veeb ise, teiseks Adobe'i Flashi platvorm, mis vastutas videote esitamise eest, ja kolmandaks programmeerimiskeel JavaScript, mis võimaldas lõppkasutajatel videoklippe oma veebilehtedele manustada.

Ä Kommenteaar Eestis puudub kompetents

ANTO RAUKAS
akadeemik

**Mind häirib kõige rohkem see, et meile on üritatud ma-
ha müüa mõtet Eestist kui kõr-
gete põlevkivialaste teadmis-
tega riigist.** Eesti Energias on
selles vaid kaks kompetentset
inimest, järelkasvu pole. Mis
keskkonnahoidu ja jätkusuut-
likkust puudutab, käitub riik
sõnamurdjalikult. Oleme sea-
duses öelnud, et põlevkivi tu-
leks kasutada ennekõike Eesti
vajaduste rahuldamiseks ning
elektrieksport oleks minimaal-
ne, praegu see paraku nii ei ole.

AKADEMIK Anto Raukas on
energiapoliitika suhtes kriitili-
ne, tema hinnangul peaksime
põlevkivi kasutama eelkõige
oma riigi vajadusteks.

FOTO: KRISTO KIVIORG

KESKKOND

Raha versus keskkond - kust tõmmata piir? Loodusväärtusi tulebki kasutada, aga lugupidavalt

KRISTO KIVIORG
kaasaautor

**Kuhu tõmmata piir kaevandamise ja keskkonna-
hoiu vahel, püüti selgusele jõuda Kunda Nordic
Tsemendi korraldatud 26. keskkonnapäeval.**

Kui asi puudutab kaevandamist ja kohalike
taastumatute maavarade kasutamist ehitusma-
terjalide ja ka energia tootmises, taandub küsi-
mus ühele vastandusele: raha versus keskkond. Ku-
hu tõmmata piir kaevandamise ja keskkonnanohu
vahel ning kes seda tegema peaks?

See oli üks paljudest küsimustest, millele püü-
sid keskkonnapäeval osalejad arutelu käigus vas-
tust leida.

Hea võrdluse tõi Eesti Mäetööstuse Liidu juha-
tuse esimees Rein Voog. "Kui meil on kõht tühi,
siis me tahame, et meil oleks leib laual, samas kui
oleme haiged, ei taha me süüa nähagi. Ja kui laud
on alalõpmata lookas, pole meil toidu vastu erilist
huvi," rääkis ta.

Ka maavarades tuleks eelistada kodumaist. Sur-
ve kasutada kohalikke maavarasid kasvab, Ees-
ti ehitusmaterjalide tööstus suudaks oma mah-
tusi kasvatada küll, tuleks vähendada importi
ja kasutada kohalikku materjali, kas või näiteks
tee-ehituses.

"Tööstus vajab eelkõige stabiilsust ja paindlik-

„
**Kas
põlevkivi
kaevandatakse
aastas 15,
20 või 28
miljonit
tonni, ei
tohiks
olla küsi-
muse
fookus.
Lõpp-
numbrid
on ruma-
latele.**

**riigikogu
majandus-
komisjoni
liige Lembit
Kaljuvee**

kust. Kohalike maavarade kasutamise tähtsus kas-
vab. Olukord on keeruline, sest see hõlmab lisaks
majandusele veel ka haridus-, sotsiaal- ja tervis-
hoiuvaldkonda – kuidas majandada nii, et keegi
ei kannataks?" tõstas küsimuse Eesti Ehitusma-
terjalide Tootjate Liidu tegevdirektor Enno Rebane.

Igipõline vaidlus kaevandamismahtude üle. Riig-
ikogu majanduskomisjoni liige Lembit Kaljuvee
ütles, et me ei peaks keskenduma numbritele, vaid
sellele, kui targalt suudame oma varadega majan-
dada, et ei tekiks saastet ega jääke. "Kas põlevkivi
kaevandatakse aastas 15, 20 või 28 miljonit ton-
ni, ei tohiks olla küsimuse fookus. Lõpp-numbrid
on rumalatele. Kõigepealt tuleks panustada hari-
dusse, teadusesse ja siis tuleks kõik muu," ütles ta.

Kaljuvee sõnul vajaks Eesti ehitusmaterjalide
tootmine rohkem organiseeritust ja keskmast
juhtimist.

"Põllumajanduse osakaal SKPst on ligi 3 prot-
senti, ehitusmaterjalide tootmine annab aga
7 protsenti. Põllumeestel on oma ministeerium,
võib-olla tuleks kaaluda ehitusministeeriumi loo-
mist," pakkus ta välja.

Palju kive lendas keskkonna- ja majandusminis-
teeriumi omavahelise suhtluse kapsaaeda. Halvi-
mal juhul võib nende puudulik kommunikatsioon
lõppeda varustuskindluse puudujäägiga ehitus-
materjali tootmises, kuna ühest küljest ei suude-
ta prognoosida tootmiste vajadusi, teisest küljest
ei suudeta otsustada, kas ja kui palju kusagilt kae-
vandada tuleks ja võiks.

"Majandusministeeriumil on kaks tööpõhimõ-

tet: arhitektuurne ja bioloogiline. Mida see tähen-
dab? Arhitektuurse stiili puhul vaadatakse lakke
ja tuletatakse sealt mingi number välja, bioloogi-
lise tööpõhimõtte puhul imetakse numbrid välja
näpust," nentis Kaljuvee.

Arutelu moderaator, Tallinna Tehnikakõrgkoo-
li professor Priit Willbach küsis, kas ehitusmater-
jalide tootjad suudaksid täita tühimiku, mis te-
kitab hinnanguliselt paarikümne protsendi suu-
rune auk. Osalejad vastasid üksmeelse eitusega.

Kunda Nordic Tsemendi arendusdirektor Riho
Iskül ütles, et nende ettevõtte suudaks mahtusid
kasvatada küll, aga ehitusmaterjalide tootjad tervi-
kuna niisugust langust kompenseerida ei suudaks.

Riigi heitlik maksupoliitika pärsib arengut.

Iskül märkis, et puudub kindel teadmine, mis suu-
nas riik liigub. "Keskkonnatasud võivad täna ol-
la sellised, aga üleöö võib tekkida soov neid tõs-
ta ja homme on olukord juba teine. Ettevõtjal on
nii väga keeruline investeerimisplaan ja tasuvus-
analüüsi teha," lausutas ta. Tootjate hinnangul võik-
sid riigi sammud olla selged vähemalt kümneaas-
tases perspektiivis.

Tõdeti, et halvim, mis juhtuda võib, on see, et
meie eest otsustatakse kusagil mujal, näiteks Brüs-
selis, mida ja kui palju kaevandada ja toota võime.
Niigi on Eesti tootjad keerulises olukorras, ainus
nähtav eelis Põhjamaadega võrreldes seisneb oda-
vamas tööjõus. Keskkonnatasud ja elektrienergia
hind on Eestis juba kõrgemad kui näiteks Norras
ja Rootsis.

Ä Üks küsimus Kuidas suudab Eesti rõivatööstus järjest kallinevate kulude tingimustes ellu jääda?

MEELIS VIRKEBAU
Eesti Rõiva- ja Tekstiililiidu juhatuse esimees

**Möödunud aasta oktoobri
statistilistel andmetel oli rõi-
va- ja tekstiiltööstus aastases
võrdluses kasvufaasis, toot-
mine +6% ja eksport +5%.**

Ettevõtjate mured on val-
davalt seotud sellega, mis saab
eratarbimisest 2013. aasta tei-
sel poolaastal – kas tarbimis-
usaldus taastub või jääb nõr-
gaks. Selgelt on näha, et klien-
did tellivad ettevaatlikumalt
ehk laovarusse ei soovita raha
paigutada.

Teiselt poolt on Eesti töös-
tuste jaoks positiivne protsess,
kus tootmine kolib järjest suu-
remas mahu Hiinast tagasi
Euroopasse. See loob ettevõtte-
tele uusi võimalusi. Isegi Suur-
britannia prognoosib kodumaa
tekstiilitööstuses 200 000 uut
töökohta järgmisel viiel aastal.

Kokkuvõtvalt võib prog-
noosida Eesti rõiva- ja tekstiili-
tööstuse müügi kasvu umbes
5% võrra 2013. aastal, kuna li-
saks kõigele muule on ettevõ-
tete koostöö välisklientidega
pikaajaline ja strateegiline.

Sel aastal suurenevad nii
palga- kui ka energiakulud,
siinjuures kasvavad palgaku-
lud meie ettevõtetes keskmiselt
5% võrra ning energia hindades
prognoosivad ettevõtted pea
20% suurt tõusu.

Eksporttoodangu hinna
määrab turg ja üldjuhul tuleb
arvestada, et meie välisklien-
did "ei neela" aastas alla suure-
mat hinnatõusu kui kuni 3%.
Välispartneritele jäävad tihti
arusaamatuks ja vastuvõeta-
matuks Eesti sisemaised hinna-
tõusud ja nende mõju toodan-
gu müügihinnale. Samas on
neil lihtsam aktsepteerida glo-
baalsete mõjudega kaasnevaid
muutusi.

Elektri vabaturule minek
ehk elektri hinna järsu tõusu
mõju on pikaajaliselt negatiiv-
ne, sest see vähendab investee-
rimisvõimalusi tehnoloogiasse
ja tootearendusse.

Eesti rõiva- ja tekstiilitööstu-
se peamised eelised jäävad al-
les ka 2013. aastal ja need on:
turgude lähedus, väikeste telli-
miste ülikire täitmine, paind-
likkus, ressursside kasutami-
se efektiivsus ja toodangu kõr-
ge kvaliteet.

Baltimaade erametsaomanikud lähevad Brüsselisse

**26. juunil toimub Brüsselis Bal-
ti erametsaomanike organi-
satsioonide seminar, mille lä-
biv teema on Euroopa metsa-
poliitika ja omandiõigus.** Semi-
nar keskendub Euroopa metsa-
poliitika arengutele ja metsa-
omanike omandiõiguse küsi-
mustele Baltimaades.

"Oleme kaks aastakümnet
toimetanud demokraatlikus või
omandit aktsepteerivas ühis-

konnas, ent ikka esineb olukor-
di, kus tundub, et see vaatenurk
tegelikus elus ei kehti," toonitas
Erametsaliidu juhatuse esimees
Aira Toss.

Erametsaliidu tegevdirektor
Priit Põllumäe lisas, et oman-
diõigusega seotud küsimused
näitavad suhtumist. "Maaoma-
nik ei kahtle looduskaitse või
tehnovõrkude vajalikkuses. Kü-
simus on pigem selles, kuidas

üht või teist piirangut omandi-
õigusele rakendatakse. Kui oma-
nikul, kes teadupärast tasub näi-
teks maamaksu, on 3–4 hekta-
rit maad tehnovõrkudega kae-
tud ja maakasutuse võimalused
on seetõttu piiratud, siis on hä-
bematu maksta talle selle eest
paarkümmend eurosentit talu-
mishüvitist."

Aira Toss märkis, et eramet-
saliidu seisukoht on ühene – kui

soovime, et maapiirkondades
elu säiliks, maakasutus oleks
paindlikult korraldatud, tuleb
maaomanikke usaldada ja kaa-
sata. "Teerulliga ülesõitmise aeg
võiks ometi läbi saada," ütles ta.

Euroopa Metsaomanike Fö-
deratsiooni (CEPF) peadirektori
Aljoscha Requardti sõnul on Bal-
timaad oluline metsapiirkond
Euroopas. "Selle piirkonna met-
saomanike toetamine ja prob-

leemide toomine Brüsseli tasan-
dile on tähtis nii CEPF-le kui ka
terve Euroopa metsaomanikele,"
ütles Requardt.

Euroopa Parlamendis voo-
rustavad Balti riikide erametsa-
omanike esindajaid parlamen-
disaadikud Indrek Tarand Ees-
tist, Karlis Sadurskis Lätist ning
Radvile Morkunaite-Mikulenien-
e Leedust.

ÄRIPÄEV

ÄRIPÄEV 13. juuni 2013
toimetaja Peep Talimaa, tel 667 0182, e-post peep.talimaa@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

25. oktoobril jõustub Euroopa Liidu patsientide vaba liikumise direktiiv, mille järgi võib ter- vishoiuteenust tarbima minna mis tahes ELi liikmesriiki.

Kas teie haigla on valmis sügisest välispatsiente teenindama?

KAI TENNISBERG
Läänemaa Haigla ravijuh

Haapsalu kui kuurortlinna haiglas on tihti ravil Soome, Rootsi, aga ka muude riikide kodanikke. Keeleoskus pole muret tekitanud, kuna meil on arste ja õdesid, kes põhjamaade keeltes või ka inglise keeles hästi suhtlevad.

Et teenindamine toimub samadel alustel oma riigi elanikega, on probleemid vanad ja midagi uut võrreldes praegusega me ette ei näe.

IMBI MOKS
Lääne-Tallinna Keskhaigla juht

Jah, oleme valmis. Töökoormus on ka Eesti patientide teenindamisel suur, aga abivajajad saavad abi, see on selge.

Tegelikult ei oska me ju prognoosida, millist huvi Euroopas meie vastu tuntakse, Venemaa patsientidega oleme seni kenasti hakkama saanud.

Probleemiks võib kujuneda ehk keeleoskus, aga küllap mõtleb ka plaanilisele ravile pöörduv patsient, kuidas ennast arstile ikka arusaadavaks teha.

URMAS SULE
Pärnu Haigla juht

Direktiivi rakendumine ei tähenda haiglatele kindlasti meeletut välispatsientide tulva aasta lõpus.

Olen päris kindel, et enamikus Eesti haiglates on pädevaid töötajaid ka võõrkeelt rääkivate haigete ravimiseks. Samas, uus olukord tingib kindlasti lisakoolitusvajaduse. Arvestame sellega.

LUGEJA ARVAB

”See tähendab, et tõenäoliselt nimetab EL riigiabi Estonian Airile ebaseaduslikuks ja kohustab firmat seda riigile tagasi maksma, mis sisuliselt tähendab Estonian Airi lõppu.

Kommentaär uudisele “Erkki Raasuke kutsuti Estonian Airi nõukogust tagasi”

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levit:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised - ostu-keskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid. Äripäev veebis: www.aripaev.ee Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakalajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reproduitseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma Asi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

ÄRILAUSE

”**Toomas Annus: Mina ei ole millegi üle uhke, mul pole selline iseloom, et ma väga uhke oleksin.**

Merko suuraksionär intervjuus vastuseks küsimusele, kas ta on Eesti üle uhke.

KOLUMN

Lätlased pelgavad euro tulekut ja **nutavad** kaduvat latti taga

Lätlased pole just eriti tähistamisaltid. Läti kalendris on kurvameel-seid mälestuspäevi peaaegu sama palju kui üldrahvalikke pidupäevi. Iga-aastane lahkunute mälestamisele pühendatud kalmistufestival on vaat et populaarsemgi kui sünnipäevad.

Nii polegi üllatav, et Euroopa Komisjoni roheline tuli Läti liitumisele eurotsooniga sai jääkülma vastuvõtu. Avalikkus suhtub euro tulekusse üldiselt nii, nagu oleks Läti saanud järjekordse hirmsa löögi, millest ta enam eales ei toibu. Toetus eurole on jäänud erakordselt väikeseks. Viimaste küsitluste andmetel on euro poolt 38% elanikest, ja seda numbrit on peaminister Valdis Dombrovskis esitlenud saavutusena, sest mõni kuu tagasi oli toetus kõigest 33%. On rahvaliidumisi, mis kutsuvad üles latti säilitama ja isegi mässama, süüdistades valitsust reetmises.

Isegi Läti ettevõtjate arvamused lähevad lahku. Ehkki nende toetus eurole on keskmisest suurem, on just ärimeeste seast esile kerkinud veenvad eurokriitikud. Mis siis lätlastele euro juures ei meeldi?

Nostalgia ja frustratsioon. Esiteks tähendab euroalaga ühinemine ühtaegu nii euro käibele tulekut kui ka lattide ärakaotamist. Suurem osa diskussioonist ongi keskendunud viimasele. Aruteludest on näha, et latil on tugev sümboolne väärtus. Käibele võetud iseseisvunud Lätis aastal 1922, meenutab ta esimese vabariigi aegset nn kuldset ajastut, milles nähakse kõike seda, mida nüüdne Läti väidetavalt ei ole: uhke rahvusriik arenenud majanduse ja kõrge elustandardiga.

Nõukogude okupatsiooni ajal pärandati hõbedasi viielatiseid põlvkonnalt põlvkonnale nagu kallist perereliikviat ja liigutavat mälestust, et kord oli lätlastel oma riik. Praegugi on see sümboolne side tugev. Kui Läti Pank otsustas mündi mullu uuesti välja lasta, osteti kogu 10 000mündine väljalase paari päevaga ära.

Aga side ulatub sügavamalegi. Aina enam saab selgeks, et Läti edulool on olnud tähelepanuväärselt suur hind inimlikus plaanis. Hoolimata tugevast majanduskasvust on Lätis märksa rohkem vaesust kui mujal Baltimaades, töötuse määr on ikka kahekohaline ja emigratsiooni tõttu on riik kaotanud kümnendiku rahvastikust. Euroopa Komisjon (EK) oli üks rahvusvahe-

DIDZIS VEINBERGS
news2biz LATVIA toimetaja

”**Pole ilmselt kahtlust, et lätlased lõpuks euro omaks võtavad.**

lisi kreditore, kes andis 2008. aastal Lätile hädaabi korras laenu pankrotist pääsemiseks. Seejärel pidas EK koos Rahvusvahelise Valuutafondiga Läti riigieelarvet ja avalikke kulutusi vägagi lühikese keti otsas, mille tulemuseks oli vaesus, häda ja kannatused Läti kollektiivses eneseteadvuses. Euro paistab nüüd viimse ja ülima katsena viia Läti lõplikult EK võimu alla koos vältimatute kannatuste ja totaalse kontrolli jõhkra tegelikusega, mida see kaasa toob.

Muidugi on euro tulekut ja lati kadumist raske avalikkusele veenvalt põhjendada, eriti arvesse võttes eurotsooni praegust olukorda. Eurotsooni hädad viiakse ikka tagasi emotsionaalsele tasandile: kas me tõesti peaksime oma armastatud lati asendama millegi nii ebakindlaga?

Kas see ikka on nii halb? Püüda emotsioone faktidega kummutada on küll tänamatu töö, kuid Läti valitsusel pole palju valikuvõimalusi jäänud. Apelleerida Euroopa integratsioonile ja solidaarsusele pole võimalik. Lätlasi võib mõjutada ainult ähvardusega, et valida on Euroopa ja Venemaa vahel. Seda argumenti on üsna sageli eurokampanias väärkasutatud, kuid lõppkokkuvõttes on valitsusel vaid üks valik: veenda inimesi, et neil läheb euroga paremini kui ilma eurota. On loobunud väitmast, et euro hinda ei tõsta. Selle asemel on põhisoõnum, et euro suurendab Läti krediitireitingut ja toob riiki rohkem välisinvesteeringuid, mis omakorda aitavad leevendada tõsiseid sotsiaalseid probleeme.

Peaminister Dombrovskis ei häbene oma suurt populaarsust euro promomiseks kasutada. Juba võimule tulekust peale aastal 2009 on ta kuulutanud euronii jõudmist ühe oma peamise eesmärgina. Hoolimata eurovastaste rohkusest on ta ise jäänud üheks Läti populaarsemaks poliitikuks, kes on kaks korda tagasi valitud.

Valitsus on välja käinud eesmärgi saada eurole enamuse toetus 1. jaanuariks 2014, mil euro käibele tuleb. See on raskesti saavutatav, kuid realistlik eesmärk. Kuid isegi kui see ei õnnestu, suureneb toetus eurole sedamööda, kuidas hakatakse euroga seotud hüvides kasutama. Tõenäoliselt ei hakata Lätis eurot kunagi niimoodi armastama nagu latti, aga piisab sellestki, kui see lihtsalt omaks võetakse. Ja kuigi praegusest viielatiseist saab uus perereliikvia, pole ilmselt kahtlust, et lätlased lõpuks euro omaks võtavad.

BLOGI

Tegele asjadega, millel on **väärtust**

Minagi ei oska välja pakkuda imenippi, kuidas saavutada tasakaalu töö ja eraelu vahel. Küll aga on tekkinud paar mõtet, mis vähemasti mul endal aitavad nii tööd kui ka eraelu paremini nautida.

Esiteks tuleb lõpetada tasakaalu otsimine. Tasakaalu otsimine eeldab justkui, et meil peavad olema valdkonnad elus kindlates ajaproportsioonides: töö ja eraelu. Tegelikult on seda kaunis keeruline saavutada, sest proportsioonid ja prioriteetid muutuvad ajas kiiresti. Töö ja eraelu suhet tuleks vaa-

RAIMO ÜLAVERE
www.mindsweeper.ee

”**Töö ja eraelu suhet tuleks vaadata läbi erinevate rollide.**

data hoopis läbi erinevate rollide. Töö on ainult üks osa elust. Samal ajal oleme me ka isad, emad, sõbrad, sportlased, raamatulugejad ja veel palju-palju muud, mida ei saa kastistada. Eesmärk pole mitte raamida tasakaalu, vaid teha neid asju, millel minu jaoks on väärtust.

Aeg kaotab mõtte. Me kõik oleme võimelised tegema 24/7 tööd, kui see töö meile kohutavalt meeldib. Tõenäoliselt oleme seda mingil ajal ka teinud. See on tunne, kus töötades kaotab aeg mõtte. Sama tunnet ole-

me küllap kogenud ka mängides lastega, olles koos lähedasega, tehes trenni, käies metsas seenel... Millal iganes. Sellise tundega tegevus ei hooli sellest, kas meile selle eest makstakse või mitte. Kas raha eest tehtav on siis töö ja teised mitte?

Küsimus pole tasakaalus ja selle otsimises. Küsimus on selles, millised on minu jaoks olulised rollid, mida ma neis rollides näha tahan ning kuidas tegeleda igas rollis rohkem nende asjadega, millel on väärtust, ja vähem nende asjadega, millel väärtust ei ole.

ANNUS: MUL POLE ENAM AMMU UNISTU-SI. Merko suuraktsionäril Toomas Annusel on seljataga ligi kümme aastat kestnud maadevahetuse kohtusaaga, mis pole veel läbi. Annuse sõnul pole tal ambitsioone ega unistusi.

VIDEO: MÄNNIK: KES JUHIB REFORMIERA-KONDA? Viimast korda Eesti Panga nõukogu koosolekut juhatanud Jaan Männik

kommenteerib oma järglase Mart Laari kirja erakonnakaaslastele ja leiab, et Reformierakonda ei juhi enam erakonna juht.

IRL TEHKU VALITSUS SOTSIDE JA KESKIGA. Äripäeva hinnangul on aeg valitsuse vahetumiseks küps ning parim lahendus kujunenud olukorras oleks uus valitsus ilma Reformierakonnata.

DEBATT

Kas riigikohtu otsused vähendavad maksuhalduri võimalusi ja indu kinnistu müüki ümber kvalifitseerida ettevõtte üleminekuks?

Kinnisasja müüja võlad ei saa ostjale kergesti üle minna

Riigikohus andis ettevõtjatele soodsalt lõppenud lahendites täpsema juhise, kuidas tuleks kinnisasja müügi puhul hinnata võimalikku müüja võlgade üleminekut. Riigikohus (RK) lahendas nimelt oma otsustes ettevõtjate kasuks ära küsimuse, kas ettevõttena saab käsitada varakogumit, mis ei osale majandustegevuses (vt ka 10. juuni Äripäeva lugu “Maksusametil jäi ettevõtte üleminek läbi surumata”). Nende lahenditeni oli ebaselge, kas äriühingust arendamisel oleva kinnisvara väljamüügi korral on tegemist kinnisvara müügitehinguga või ettevõtte üleminekuluga.

Võlgade omistamine. Maksuhaldur on seni aktiivselt kasutanud ettevõtte ülemineku vahendit seotud isikute puhul n-ö kurja karjatamiseks, sest ettevõtte ülemineku korral on võimalik omistada ettevõtte omandajale ka müüja ettevõttega seotud maksuvõlad ja nõuda need sisse eelduslikult maksevõimelisemalt ostjalt.

Kuna kinnisvarabuumi lõpp põhjustas palju tehinguid, mille käigus raskustes äriühingutest müüdi arendatavat kinnis-

poolt
RAIT KAARMA
Advokaadibüroo LAWIN vandeadvokaat

”**Neid ahendeid tuleb ettevõtte ülemineku küsimuses lugeda põhimõttelisteks.**

vara välja, siis asus maksuhaldur neid müügitehinguid ümber kvalifitseerima ettevõtete üleminekuks. Seda põhjusel, et: (1) ettevõtte üleminek ei ole üldse käibemaksustatav ehk ostjal pole ka lubatud sisendkäibemaksu tagasi küsida ja (2) “boonusena” lähevad ettevõttega koos ostjale üle ettevõttega olemuslikult seotud müüja maksuvõlad. Seega on maksuhalduri nn eriline iha tehingute iga hinna eest ettevõtte üleminekuks ümberkvalifitseerimise vastu arusaadav. Värsketes RK otsustes on tehingute ettevõtte üleminekuks ümberkva-

lifitseerimise võimalustes maksuhaldurile lõpuks n-ö päitsed pähe pandud. Lihtsustatult on seisukoht selline, et ettevõttena ei ole võimalik käsitada varakogumit, mis ei osale majandustegevuses. Seda isegi juhul, kui tegemist on äriühingu ainuke varaga. Näiteks ei ole ettevõttega tegemist sellise kinnistu puhul, mille puhul puudub püsiv tulu teenimisele suunatud tegevus, mida saaks käsitada majandustegevusena.

Näidiskriteeriumid. Kõnealuseid lahendeid ettevõtte ülemineku küsimuses tuleb lugeda põhimõttelisteks. Seega tuleks maksuhalduril oma käimasolevad ettevõtte üleminekut puudutavad maksuvaidlused nende otsuste valguses üle vaadata. Peale selle tuleks seadusandjal näha õigusaktidega või vähemalt maksuhalduril oma juhendi kaudu ette täpsemad näidiskriteeriumid, kuidas siiski peaks ettevõtja müügitehingut ettevõtte ülemineku tehingust eristama. Sellisel juhul suureneks õiguskindlus nii ettevõtjate ka maksuhalduri enda jaoks. (Artikli autor oli riigikohtu otsustes osalenud ettevõtja esindaja.)

Kinnisasja müük on käsitletav ettevõtte üleminekuna

Ülaltoodud kommentaaris viidatud lahendis riigikohus (RK) vaid kinnitas ja mõningal määral täpsustas oma varasemaid suuniseid ettevõtte ülemineku tuvastamiseks. Määratledes ettevõtte ülemineku hindamisel ühe kriteeriumina ka selle, kas üleantav varakogu osaleb majandustegevuses. Kõnealusel juhul oli küsimuseks, kas kinnistu müügi korral oli tegemist tavapärase ostu-müügitehinguga või toimus tehingu varjus ettevõtte üleminek. RK leidis, et üleminekut ei toimunud ja andis põhjaliku suunise nii ettevõtte mõiste kui ka ettevõtte üleminekut reguleerivate sätete sisustamiseks.

Sõltub majandustegevusest. Tasub tähele panna, et RK kinnitas oma lahendis ka seda, et kinnistu müüki võib põhimõtteliselt käsitada ettevõtte üleminekuna, kui ettevõtte majandustegevuse iseloom seda võimaldab. Ettevõtte ülemineku tuvastamine teatud ostu-müügitehingute puhul ei ole kind-

vastu
REVO KRAUSE
maksu- ja tolliameti juriidilise osakonna peajurist

”**Küsimuseks oli, kas tehingu varjus toimus tegelikult ettevõtte üleminek.**

lasti seotud maksuhalduri sooviga nõuda maksuvõlad sisse eelduslikult maksuvõimeliselt ostjalt. Vormistades ettevõtte ülemineku mingi varakogumi ostu-müügitehinguna, on nimelt ebaausatel ettevõtjatel võimalus viia äriühingu varad ja õigused varjatult üle uude äriühingusse, jätkates eelnevat majandustegevust ning jättes nõuded ja kohustused võlausaldajate ees maha vanasse äriühingusse.

Maksuhalduri huviorbiiti satuvad taolised asjad eeskätt seetõttu, et tehingu tulemusena jätab müüja riigile käibemaksu tasumata ja ostja kajastab arvel lisatud käibemaksusumma sisendkäibemaksu hulgas, küsides selle riigilt tagasi. Sellegi juhtumi puhul oli müüja arvele käibemaksu lisanud ning ostja soovis seda riigilt tagasi saada. Kui võrd aga müüja jättis riigile käibemaksu tasumata ning maksuhaldurit enne tehingu toimumist käibemaksu lisamisest ei teavitanud, olid need asjaolud RK hinnangul piisavad, et piirata ostja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigust.

Annab tuge. Lisaks andis RK sama juhtumit puudutavas kriminaalasjas lahendis hinnangu maksukelmuse katsele, mis ühiti maksuhalduri praktikaga ning annab tuge taoliste juhtumitega edasi tegeleda. Lahend on vaieldamatult kasulik suurema õigusselguse ja ühtse praktika mõttes nii maksuhaldurile kui ka ettevõtjatele.

13. juuni 2013 ÄRIPÄEV
toimetaja Peep Talimaa, tel 667 0182, e-post peep.talimaa@aripaev.ee

Äriteenused

reklaam

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

Äripäev on osa 200aastase ajalooga Skandinaavia suurimast meediafirmast Bonnier Grupp. Alates asutamisest 1989. aastal on Äripäev vahendanud informatsiooni Eesti juhtidele, eesmärgiga muuta ärikeskkond läbipaistvaks ja kõigile võrdseid võimalusi pakkuvaks. Tänapäevaks oleme kasvanud laia tootepiiriga Eesti juhtivaks ettevõtetele suunatud info pakkujaks. Meie mitmetahuline meediaorganisatsioon ootab oma ridadesse võimekaid töötajaid.

Äripäeva toimetuse otsib täistööajaga

sekretäri,

kelle tööülesanneteks on meid külastavate ja meile helistavate inimeste kiire ja sõbralik teenindamine, dokumendiliikluse organiseerimine, büroo korrashoiu tagamine ning toimetuse töötajate abistamine ja assisteerimine.

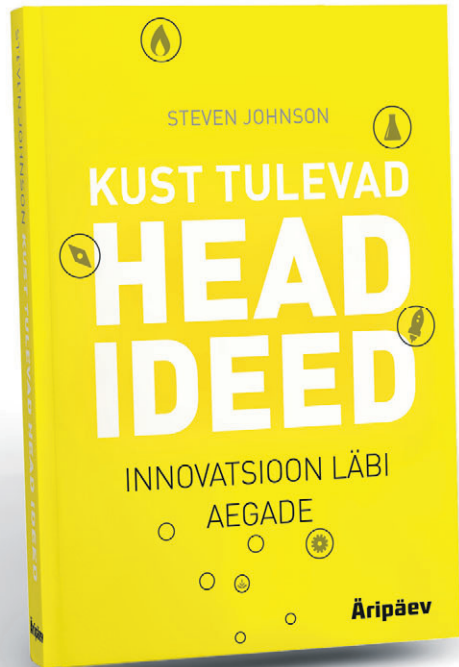
Ootame kandideerima energilist, hea suhtlemisoskusega, korrektset ja korda armastavat inimest.

Vajalik on hea arvutikasutamise oskus, väga hea eesti keele valdamine kõnes ja kirjas, hea inglise keele ning suhtlustasandil vene keele oskus.

Pakume vaheldusrikast tööd huvitavas infokeskkonnas ja energilises ning põnevas meeskonnas. Lisaks soodsat sportimisvõimalust Äripäeva spordiklubis ning talvist lisapuhkust.

Kandideerimiseks saada soovivaldus ja CV hiljemalt **1. juuliks** 2013 aadressile virve.pihlak@aripaev.ee

Äripäev

Johnsoni raamat inspireerib ja sütitab uuendusmeelseid hinge kogu maailmas ja nüüd ka Eestis.

Paul Pällin ja Heikki Haldre,
Fits.me robotikaafirma asutajad

Äripäeva raamatuklubi

Info ja tellimine: tel 667 0400, 667 0080 | klubi@aripaev.ee
www.raamatuklubi.aripaev.ee | www.raamatupood.aripaev.ee

TÕUSJA

Vaatamata pahaste aktsionäridega Facebooki aktsionäride üldkoosolekule aktsia tõusis.

Facebook

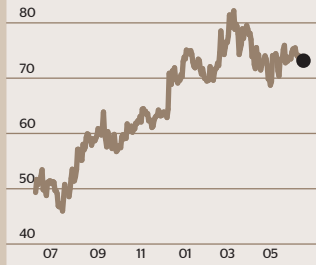
24,10 USD **+0,29%▲**

LANGEJA

Itaalia moemaja Prada ei saanud ootustega hakkama ja aktsia langes Hongkongis.

Prada

73,25 HKD **-1,35%▼**

ÄRIPÄEV 13. juuni 2013

toimetaja Rainer Saad, tel 667 0398, e-post rainer.saad@aripaev.ee

BÖRS

Sobiv aeg Türgi aktsiaid osta? Turg on hakanud stabiliseeruma

RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Rahutused Istanbuli Taksimi väljakul jätkuvad ning politsei üritab jätkuvalt meeleavaldajaid laiali ajada. Kümnetesse tuhandetesse ulatuv demonstrantide hulk süüdistab peaminister Recep Tayyip Erdogani autokraatias ja vanameelsuses. Peaaegu kaks nädalat kestnud rahutused ähvardavad Türgi majandust ja valitsust. Türgi aktsiaturg on sama ajaga kukkunud ligi 20 protsenti.

Erdogani väitel ei ole Türgi rahutustel midagi ühist Araabia kevadega, kuid Istanbuli kesklinnas ringi lendavad süütepommid ja pisargaasipilved näitavad, et peaminister ja tema toetajad on alahinnanud opositsiooni visadust ja veendumusi. "Röövlid! Röövlid!" karjus üks demonstrant politseinikele keset pisargaasipilve. "Las jumal teeb teile lõpu peale!" Meeleavaldused said alguse sellest, kui võimud teatasid, et plaanivad rekonstrueerida 1940. aastani Gezi pargi asemel asunud ajaloolised Taksimi sõjaväebarakid ning rajavad neisse ostukeskuse. Taksimi väljaku kõrval asuv Gezi park on Istanbulis üks väheseid säilinud haljasalasid, mis on rahva seas olnud alati armastatud kogunemispaik. Peale Istanbuli avaldatakse valitsuse vastu meelt juba 78 Türgi linnas.

Maaailma suuruselt 17. majandus Türgi oli 2011. aastal ligi 8 protsendiga üks kiiremini kas-

2012. aasta algusest kuni jooksva aasta mai lõpuni ulatus Türgi aktsiaindeksi tootlus 77 protsendini.

Swedbanki fondijuht Ene Õunmaa

vavaid majandusi. Eelmisel aastal aeglustus majanduskasv 2,2 protsendini. Selle aasta esimeses kvartalis kasvas Türgi majandus 3,7%. Enne suuri meeleavaldusi kerkis 22. mail Istanbuli börsiindeks 93 317 punktini, mis oli rekordkõrge tase. Pärast seda on langus ulatunud ligi 20 protsendini.

Kiire kasvuga Türgi. "Praegu pole põhjust arvata, et rahutused muudaksid Türgi majanduse kasvuväljavaadet. Oleme jätkuvalt arvamisel, et Swedbanki Ida-Euroopa aktsiafondi investeerimispiirkonnast võiks Türgi majanduskasv jääda parimate sekka. 2013. aasta I kvartalis ületas Türgi 3,7%-line majanduskasv ootust. Viimase poole aastaga on kaks rahvusvahelist reitinguagentuuri tõstnud riigi reitingu investeerimisjärgu tasemele," ütles Swedbanki fondifondide fondijuht ning Swedbanki Venemaa ja Ida-Euroopa aktsiafondide kaasfondijuht Ene Õunmaa.

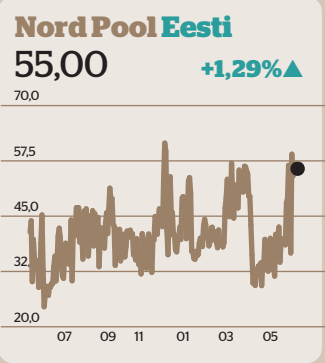
Poliitiline ebakindlus ei mõju finantsturgude sentimendile soodsalt, kuid Swedbank pole Türgi aktsiaid müünud. "Alates 2012. aasta algusest kuni jooksva aasta mai lõpuni ulatus Türgi aktsiaindeksi tootlus 77 protsendini. Täna kaupleb Türgi aktsiaindeks jooksva aasta veebruari tasemetel ümber ja viimase nädala jooksul on turg stabiliseerunud. Segased ajad loovad võimalusi tulevikuks, pigem otsime soodsaid investeerimisvõimalusi. Toimunud rahutuste järgselt ei ole me Türgi aktsiaid müünud," ütles Õunmaa.

East Capitali Baltikumi juht Gert Tiivas ütles, et East Capital on Türgisse investeerinud ligi 700 miljonit ning praeguste rahutuste tõttu ei ole aktsiaid müüdnud.

14%

kasvas aastaga moemaja Prada I kvartali ka-
sum. Tegemist oli aasta aeglaseima kasvuga.
kasumiks kujunes 132,8 mln eurot. Analüüti-
kud ootasid 141 miljoni eurost kasumit.

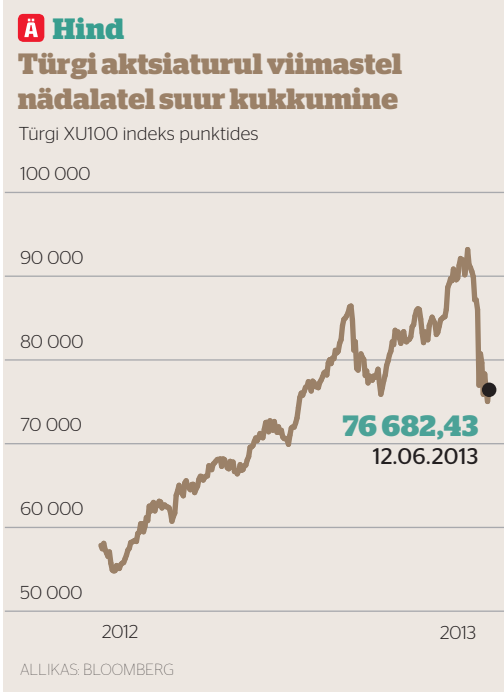
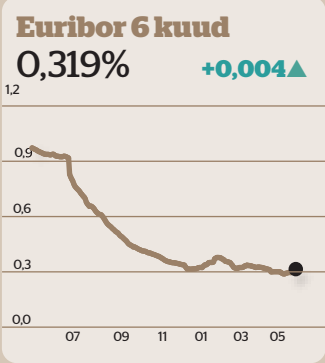
Eratarbijad peaksid arvestama,
et elektrienergia hinnale lisan-
dub lepingus ka käibemaks.

Eurot mõjutavad poliitilised
mured euroala suurimates
riikides.

Euroopa Keskpank ei pruu-
gi enam intressimäärasid
langetada.

Kommertsbankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontaktteeruge pangaga						
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Swedbank***	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,5	0,70/1,7	0,90/1,9	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,25	0,30	0,35	0,60	0,70	1,00	1,20	-	200
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,50	0,60	0,70	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
Versobank	0,05	0,10	0,40	0,40	0,50	0,90	1,40	1,70	1,90	2,20	350
DNB	0,10(7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK		-	0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,70	2,20	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,70	2,20	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,75	2,25	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank			Kontaktteeruge pangaga				
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,70	0,85	200
Citadele Pank	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,30	0,30	0,40	0,70	1,20	1,50	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juridiline isk ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0.10% kõrgem (3) personaalpong, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojäägil, (9) juridilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägil **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Äripäeva uudisveeb
põllumeestele
pollumajandus.ee

8,6808

Austraalia dollar	AUD	1,393
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	8,143
Hongkongi dollar	HKD	10,310
India ruupia	INR	76,761
Jaapani jeen	JPY	128,300
Kanada dollar	CAD	1,349
Korea won	KRW	1498,190
Leedu liit	LTL	3,453
Läti lattu	LVL	0,702
Norra kroon	NOK	7,665

42,8380

Poola zlott	PLN	4,253
Rumeenia leu	RON	4,491
Singapuri dollar	SGD	1,667
Suurbritannia nael	GBP	0,848
Sveitsi frank	CHF	1,232
Taani kroon	DKK	7,457
Tai baat	THB	41,106
Tšehhi kroon	CZK	25,660
Türgi liir	TRY	2,491
Ungari forint	HUF	296,400
USA dollar	USD	1,328

USD		
Nafta IPE, bbl	103,54	
Nafta NYMEX, bbl	95,95	
Mootoribensiin, t	958,00	
Diislikütus, t	884,00	
Kerge kütteõli, t	863,00	
Masuut (1% väävel), t	603,00	
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,74	

nael = 453,59 g		
Kohv NYBOT, USc/nael	126,75	
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	477,00	
Kakao NYBOT, USD/t	2374,00	
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	169,00	
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	424,5	

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

USD/t		
Alumiinium LME	1888	
Vask LME	7070,5	
Plii LME	2140	
Nikkel LME	14560	
Tina LME	20600	
Tsink LME	1870,5	

USD/unts, unts = 31105 g		
Kuld COMEX	1378,21	
Plaatina NYMEX	1482,35	
Palladium NYMEX	754,95	
Höbe COMEX	21,73	

Pankade kontaktandmed

SWEDBANK Liivalaia 8, Tallinn, tel (24h) 631 0310, e-post: info@swedbank.ee
TALLINNA ÄRIPANK Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065
NORDEA PANK Liivalaia 45/47, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201 e-post: tallinn@nordea.com
CITADELE PANK Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee

BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
VERSOBANK Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DNB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
EESTI KREDIIDIPANK Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,250	13,64	56 046	-	-503,7%	1,74	0,0%
Baltika	0,891	-1,22	9 344	26,6	12,4%	3,31	0,0%
Ekspress Grupp	1,070	-2,73	2 374	10,6	7,2%	0,76	0,9%
Harju Elekter	2,500	1,21	498	11,2	7,4%	0,83	3,6%
Järvevana	0,633	0,00	0	-	0,0%	0,76	0,0%
Merko Ehitus	7,280	-1,22	10 634	14,0	7,7%	1,09	4,1%
Nordecon	1,120	-3,45	1 120	16,3	7,8%	1,27	0,0%
Olympic EG	1,710	0,59	19 131	11,0	25,7%	2,83	5,8%
Premia Foods	0,699	0,58	4 859	355,8	0,2%	0,77	1,4%
Pro Kapital Grupp	2,200	0,46	2 948	-	-3,7%	1,81	0,0%
Silvano FG	2,610	0,00	6 400	8,3	21,5%	1,79	9,6%
Tallink Grupp	0,962	-0,10	227 447	11,3	7,7%	0,87	5,2%
Tin Kaubamaja	5,630	-2,43	462	14,8	10,6%	1,57	6,2%
Tallinna Vesi	10,000	2,04	294 228	8,9	24,8%	2,20	8,4%
Trigon PD	0,480	0,00	0	-	0,0%	0,99	0,0%
Skano Group	1,070	0,00	0	-	-5,0%	0,67	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

aktsia	sulgemis- hind, LVL	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6,12	0,00	5,80	0,76	-
Latvijas Gaze	6,30	0,00	11,69	0,59	-
Olainfarm	4,81	0,42	7,32	1,79	-

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,45	-0,81	-	3,2	6,5
City Service	1,760	-1,12	13,2	1,0	13,1
Invalda	2,600	0,00	-	1,2	-
Linas Agro	0,730	0,00	2,9	1,0	-
Panevezio Statybos	1,160	-0,85	19,7	0,6	-
Siaulių Bankas	0,263	0,00	0,0	0,7	-
Snaige	0,425	0,00	-	1,6	-
TEO LT (Telekomas)	0,785	-1,13	13,1	1,9	7,4

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	2,80	0,00	11,7	2,7	3,6
Citycon	2,38	0,85	9,1	0,9	6,3
Elisa Comm.	15,01	2,95	11,7	3,5	8,7
Finnair	2,76	0,73	-	0,5	-
Fortum	14,61	0,83	9,9	1,2	-
HKScan	3,55	-0,56	12,2	0,5	2,8
Kesko	21,85	0,51	17,5	1,0	5,5
Neste Oil	10,91	0,55	-	1,1	3,5
Nokia	2,60	-1,21	-	1,2	-
Olvi	23,52	-0,38	17,6	3,2	2,1
PKC Group	18,17	1,74	19,1	2,3	3,9
Stockmann	11,29	0,18	21,4	1,0	5,3
Stora Enso	5,12	-0,29	10,3	0,7	-
UPM Kymmene	7,77	-0,19	-	0,5	7,7
YIT	14,01	0,14	10,5	1,9	5,4

18 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 13. juuni 2013
toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

ÄRIPÄEVA MAKSUKOOL

Põhjalik rahvusvahelise maksunduse kursus praktikule

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

I kool – 17.-18. sep, 15. okt, 29. okt, 12. nov, 26. nov.
II kool – 16.-17. okt, 13. nov, 27. nov, 3. dets, 12. dets.

Soodushind:
30. juunini **1499 eurot**
(km-ga 1798,8 eurot).

Koolitaja on
Advokaadibüroo
GLIMSTEDT advokaat,
maksukonsultant,
TTÜ finantsarvestuse
õppetooli
rahvusvahelise
maksunduse lektor
Marko Saag

Info telefonil **667 0107**. Registreerimine aadressil
koolituskeskus@aripaev.ee või telefonil **667 0100**.

Täpsem programm aadressil
www.koolitus.aripaev.ee

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,45	3,57	3,50	12,26	7,99	19,01	6,89	-4,99	18 550 771
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,50	13,50	13,50	3,51	3,35	8,31	6,61	-	5 822 218
Avaron Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	10,65	10,65	10,65	2,12	1,95	-	-	-	5 795 448

Compensa Life

10.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,41	-	7,20	22,90	10,50	6,00	5 653 517
Völakirjaportfell, EUR	-	-	11,87	-	0,70	5,20	4,40	-	576 079

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.05.2013. Völakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.05.2013.

Danske Capital AS

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Danske Pension 25, EUR	0,96	0,97	0,97	3,75	0,67	5,89	2,67	2,94	10 801 731
Danske Pension 50, EUR	1,11	1,12	1,12	5,09	1,09	7,22	2,43	2,95	148 419 305
Danske Pension Intruss, EUR	0,87	0,88	0,88	2,41	0,41	4,53	3,17	3,61	3 464 970
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,40	1,44	1,41	7,33	2,68	11,68	4,74	4,68	3 058 155
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension Intruss Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	2,98	-0,09	4,35	3,06		206 887

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,92	0,92	0,00	0,07	2,87	2,61	4,32	8 453 579,99
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,10	1,11	1,11	1,87	1,45	6,62	2,54	1,97	42 318 573,76
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,63	0,63	0,63	2,58	2,71	9,42	-	-	1 375 875,94
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,85	0,87	0,86	2,05	2,01	7,37	2,55	-	411 643,12
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,89	0,90	0,89	2,76	1,83	8,27	2,57	-	329 701,59
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,84	0,85	0,85	3,71	2,33	9,26	-0,80	-	310 057,64

LHV Varahaldus

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,39	1,41	1,41	7,12	3,06	9,86	5,77	5,18	179 133 302
Pensionifond M, EUR	1,11	1,12	1,12	4,77	1,95	7,94	4,96	6,66	27 291 138
Pensionifond S, EUR	1,17	1,19	1,19	2,70	0,69	4,75	3,83	7,37	38 579 256
Pensionifond XL, EUR	1,20	1,21	1,21	7,92	4,96	12,51	6,23	5,27	41 077 992
Pensionifond XS, EUR	1,09	1,10	1,10	2,52	0,50	5,28	4,19	7,24	8 813 549
Täiendav Pensionifond, EUR	1,33	1,34	1,34	8,01	5,37	13,13	6,56	3,87	5 026 011
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,61	10,72	10,72	13,54	30,61	41,09	19,31	-0,28	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	6,78	6,85	6,85	13,61	30,61	41,09	19,30	-0,28	14 420 033
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,90	7,98	7,98	15,24	-1,44	7,30	0,02	-2,65	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,05	5,10	5,10	15,23	-1,44	7,30	0,01	-2,66	1 344 514

Nordea Pensions Estonia

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,92	0,93	0,93	7,74	1,67	6,83	4,38		52 764 344,36
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,75	0,75	0,75	9,85	2,24	7,75	4,27		5 765 924,40
Nordea Pensionifond B, EUR	0,88	0,89	0,89	5,21	-0,03	5,34	4,13		11 301 758,89
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	2,76	-0,79	2,53	3,29		2 065 270,55
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,10	1,13	1,12	11,87	4,11	11,53	5,5		3 454 058,89
Nordea Pensionifond Intruss Pluss, EUR	0,69	0,71	0,70	0,00	-0,73	3,74			544 087,59

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee

AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

NORDEA PENSIONS ESTONIA AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DANSKE BANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

2,5

miljardi dollariga ostab India rehvitootja Apollo Tyres Cooper Tire & Rubberi. Akt-sia eest pakutakse 43% üle pakkumisele eelnenud sulgemishinna.

» Jim O'Neill: Mu vastus on alati olnud - vaatame, kui Föderaalreserv muutub vähem heldeks.

Goldman Sachsi varahalduse eksjuht märkis, et viimased paar nädalat on andnud vihje, mis võib juhtuda, kui USA Föderaalreserv hakkab piirama superlõtva rahapolitikat. Oodake finantsturgudel korratusi, eriti nende varade osas, mis on liikunud kaugele normaalsest või mõistlikest valuatsioonidest, märkis ta. Olukord on väga sarnane 1994. aastaga, kui keskpanga toonane juht Alan Greenspan tegi selgeks, et Föderaalreserv hakkab tõstma intressimäärasid. Ja isegi siis tuli see uudis šokeerivana.

19

FONDID

reklaam

Mandatum Life

10.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	114,75	114,18	114,18	-	1,04	5,20	3,75	-	-
Konservatiivne, EUR	111,90	110,80	110,80	-	1,37	4,29	2,16	-	-
Tasakaalustatud, EUR	110,86	109,22	109,22	-	1,45	3,66	1,09	-	-
Progressiivne, EUR	105,23	103,17	103,17	-	1,72	2,87	-0,25	-	-
Agressiivne, EUR	109,34	107,20	107,20	-	1,56	3,08	-0,41	-	-
Investeeringisportfellid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	140,44	139,74	139,74	-	1,10	5,87	4,20	-	-
Mandatum Life Global Food Abs, EUR	119,42	117,08	117,08	-	-0,67	-3,07	-1,01	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities Abs, EUR	102,61	100,59	100,59	-	-2,85	3,22	-4,12	-	-
Mandatum Life Nordic Equity Abs, EUR	141,77	138,99	138,99	-	-1,21	-1,74	-5,86	-	-
Mandatum Life Europe Equity Abs, EUR	150,49	147,54	147,54	-	0,48	8,55	0,71	-	-

Swedbank Investeeringisfondid AS

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,80	0,81	0,81	2,11	-0,24	3,25	2,99	1,16	43 409 754,67
Pensionifond K2, EUR	0,88	0,89	0,89	3,94	0,35	5,77	3,59	0,25	162 158 162,70
Pensionifond K3, EUR	1,02	1,03	1,03	6,81	0,91	8,21	4,35	-0,04	405 217 870,69
Pensionifond K4, EUR	0,75	0,75	0,75	11,04	0,67	9,96	4,25		37 244 013,61
Pensionifond V1, EUR	1,18	1,20	1,19	4,93	0,64	8,54	4,47	-0,44	9 542 542,90
Pensionifond V2, EUR	0,91	0,92	0,91	8,43	1,39	10,62	4,73	-1,64	17 306 977,77
Pensionifond V3, EUR	1,04	1,06	1,05	13,32	1,95	12,33	4,35	-3,54	33 878 286,36
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,79	3,89	3,83	20,92	-1,00	-1,21	-7,81	-15,61	5 226 056,30
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	7,73	7,93	7,81	25,14	-8,09	14,78	-0,06	-13,55	43 073 488,96
Fondifond 100, EUR	9,56	9,66	9,66	16,71	0,96	11,12	3,09	-3,02	60 218 453,01
Fondifond 30, EUR	11,08	11,19	11,19	6,49	1,33	9,05	3,47	0,98	14 475 915,32
Fondifond 60, EUR	10,42	10,53	10,53	11,04	0,74	9,84	3,53	-1,00	48 205 212,43
Venemaa Aktsiafond, EUR	14,27	14,63	14,41	26,50	-5,35	7,57	-0,64	-10,70	45 739 409,17

AS SEB Varahaldus

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,719	0,727	0,727	9,96	0,89	6,13	1,31		9 787 846,90
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,889	0,898	0,898	2,92	-1,60	1,43	2,19	3,94	54 836 511,23
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,814	0,822	0,822	3,43	-0,36	2,36	1,77		13 497 018,15
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,941	0,951	0,951	5,67	0,24	4,22	2,09	-1,80	273 404 568,36
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,898	0,916	0,907	12,70	1,96	9,09	2,64	-3,03	13 646 231,92
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,117	1,139	1,128	3,76	-0,46	2,34	2,08	-0,96	10 521 406,96
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	7,053	7,195	7,124	10,85	2,260	10,720	6,790	-5,550	4 198 802,04
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,338	8,507	8,422	7,43	0,430	7,080	5,730	-4,040	6 045 269,32
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,544	10,757	10,650	3,35	-0,490	5,920	4,800	0,640	1176 561,15
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	12,614	12,614	12,614	5,38	-4,130	5,440	5,160	4,230	64 344 771,58
SEB Kasvufond A, EUR	6,271	6,397	6,334	21,90	-4,910	16,480	1,490	-7,020	13 167 258,02
Vahendatavad Fondid *									
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,505	1,505	1,505	2,93	0,000	6,290	4,980	5,200	418 790 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	129,393	129,393	129,393	2,83	0,090	1,550	3,790	6,070	154 540 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	130,189	131,491	130,189	3,95	1,750	11,080	9,110	-	2 063 750 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,271	1,271	1,271	0,22	0,160	0,000	0,060	-	48 750 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	104,469	105,514	104,469	-	1,170	4,600	-	-	316 930 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	104,455	104,455	104,455	-	0,550	1,980	-	-	274 920 000,00
SEB Strategy Growth Fund	106,495	107,560	106,495	-	3,720	9,050	-	-	218 800 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	104,871	105,920	104,871	-	2,700	6,860	-	-	325 260 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,773	2,829	2,801	19,97	-1,650	20,320	2,560	-3,710	121 700 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,454	2,504	2,479	15,77	-2,320	5,400	-7,110	-7,050	63 550 000,00
SEB Russia Fund, EUR	8,263	8,429	8,346	24,44	-13,630	-7,020	-5,390	-6,840	235 190 000,00

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehindu saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 30.04.2013.

Trigon Funds

11.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	80,88	83,36	82,53	22,67	-3,59	-2,99	-21,60		1 963 777
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	169,81	175,01	173,28	17,66	4,59	18,54	-0,69		4 505 446
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	13,40	13,88	13,61	21,91	5,48	21,36	-2,80	-10,00	1 737 559
Uus Euroopa Fond, EUR	21,32	22,07	21,64	13,74	6,42	23,75	11,72	0,78	23 045 607
Venemaa Top Picks Fond, EUR	16,82	17,42	17,08	26,05	-17,72	-9,66	-3,73	-2,41	8 753 651

PRIVILEEG

ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Kanuumatk kaunil Salatsi jõel

392 €

88 € soodsam

Veeda suvepäev lummvaid liivakivipaljandikega ääristatud jõevaateid ja imelisi liivakoopaid nautides. Ühepäevane kanuumatk kaunil Salatsi jõel koos saunaõhtuga – Privileegi kliendile mugav ja soodne. Hind on kaheksaliikmelise seltskonnale, iga lisanduv matkakoht samas rühmas on 40 eurot.

Vaata kõiki pakkumisi: www.privileeg.ee

Käsiraamat valmib koostöös advokaadibürooga

www.tarkgruntesutkiene.com

TARK GRUNTE SUTKIENE

Tööõigus

Näidised ja kommentaarid

15 aastat

Äripäeva käsiraamatuid

Autorid:

Toomas Taube (advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene vandeadvokaat ja partner, käsiraamatu peatoimetaja), Piret Luiga, Alo Noormets, Andres Siigur, Gea Lepik, Aidi Kallavus, Jaanika Ots, Kerstin Pilt, Risto Hübner, Kaia Läänemets ja Andreas Veeret.

kasiraamat.aripaev.ee/toooigus

Äripäev

Tellimisinfo telefonil 667 0100

Äripäeva käsiraamat

Saumil Parikh: Majanduskasv aeglustub, hoides inflatsiooni maas. Volatiilsus kasvab. Investorid ei tohiks tootlust otsides riski lisada.

PIMCO portfelli haldur näeb 3-5 aasta perspektiivis üleilmset majanduslangust tõenäosusega rohkem kui 60%. Pimco prognoosi kohaselt teevad võlakirjad 1-2% nominaalset tootlust ja aktsiad umbes 5% tootlust. Need tootluseootused on 2-3 protsenti madalamad viimase saja aasta ajaloolisest keskmisest.

815,36 -0,16% ▼

perioodi kõrgeim 842,16
perioodi madalaim 585,08

TÕUSJAD

Elisa

15,02 EUR

+3,02%

G4S

242,10 GBp

+2,89%

Hewlett-Packard

24,935 USD

+2,87%

Kone

66,50 EUR

+2,47%

Ruukki Group

0,42 EUR

+2,44%

E.ON

13,03 EUR

+2,28%

Arco Vara uudised ning aktsiate ostud raskekahurväe poolt aitasid aktsia eile hoogsalt üles. Aktsia hind kerkis 13,6%, 1,25 eurole. Käive ulatus 56044,92 euronit, tehinguid tehti 72. Kõigi teiste Tallinna börsi aktsiatega tehti kokku 102 tehingut. Päevakäive ulatus 635 486,39 euronit.

Kriisiriik Iirimaa näib jalgu alla saavat

Iirimaa aktsiad on tõusnud kolm korda kiiremini kui Hispaania, Itaalia, Kreeka ja Portugali omad. Paistab, et riik on esimene, kes väljub euroala veetud päästmisest, vahendas Bloomberg.

Iiri ISEQ aktsiaindeks on 13 aasta põhjast 2009. märtsis enam kui kahekordistunud. Tõusu on vedanud 889 protsendise hüppega Smurfit Kappa Groupi aktsia. Ettevõtetele prognoositakse suurimaid kasumeid alates 2008. aastast. Itaalia aktsiaturg on võrreldava ajaga tõusnud 29%, Hispaania 19% ja Portugal 2,1%. Kreeka aktsiad on kaotanud 39%.

Iiri aktsiate tõus võib jätkuda, kuna ta on eemaldumas euroala Vahemere-äärsetest nõrgematest majandustest. Iirimaa tegeleb eelarvepuudujäägi vähendamisega. Kriisi käigus oli kogu riigi pangandussüsteem kokku kukkumise äärel.

“Peame tunnustama Iirimaa, et nad tegelikult kah tegid reforme ja on teinud läbi karmi sotsiaalse kohandumise, mida on tundnud vaid vähesed Euroopa riigid,” ütles Andy Lynch firmast Schroder Investment Management. “Toimunud on massiivne meelestatuse muutus. Tõenäoliselt vaatame aastasse 2012 tagasi kui aastasse, mil Iirimaa pööras end ümber.”

Tänavu on Iiri aktsiaturg tõusnud 15%. ISEQ indeksi näit oli 3907,1. Selle indeksi tipp oli 2007. aasta veebruaris 10 041,27 punkti. Põhi oli märtsis 2009, mil indeksi väärtus oli vaid 1880,36 punkti. Eile tõusis indeks 0,2%.

Tänavu on Iiri majanduskasvuks prognoositud 1%, võrreldes Portugali, Itaalia, Kreeka ja Hispaania majanduste vähemalt 1,5%se langusega. Iiri tööpuudus on kahanenud mulluselt 15%-lt 13,7%-le. Tööjõukulud on vähenenud 2008. aastast 2012. aastani 8,4%, võrreldes euroala 1,8 protsendise kasvuga.

ISEQ ettevõtete kasumid peaksid kasvama indeksi kohta mulluselt 65,55 eurot 205,44 eurole. Tipp oli 2007. aastal, kui kasum oli 693,92 eurot. “Iiri aktsiad pole odavad”, ütles ING vanemstrateeg Patrick Moonen. ISEQ P/E on 67. Analüütikute prognoositud kasumite põhine P/E on 19. Tema sõnul jääb Iirimaa suurimaks probleemiks veel mõneks ajaks pangandussektori nõrkus.

Ehk leidub seal midagi atraktiivselt hinnatut.

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Toimunud on massiivne meelestatuse muutus. Tõenäoliselt vaatame aastasse 2012 tagasi kui aastasse, mil Iirimaa pööras end ümber.

Andy Lynch firmast Schroder Investment Management

INDITEX

Ilm rikkus Zara omaniku tulemuse

Maailma suurim rõivaste jaemüüja, Hispaania firma Inditex teatas eile nelja aasta aeglaseimast kasumikasvust, kuna tavatult külm ilm lükkas Euroopas edasi kevademoe müügi.

Aastaga kasvas esimese kvartali kasum kõigest 1,6%, 438,3 mln eurole. Analüütikud ootasid 440 miljoni eurost kasuminumbrit. See oli kolmas kvartal järjest, kus ettevõtte ei täitnud analüütikute ootusi.

“See oli selgelt väga raske kvartal ja ka kogu aasta tuleb raske, iseäranis kaks järgmist kvartalit,” ütles Societe Generale’i analüütik Anne Critchlow agentuurile Bloomberg. “Aktsia jääb aktsiaturu tootlusest maha peamiselt seetõttu, et raske on teenida sama suurt tulemust kui mullu.”

Mured koduturul. Kuigi miljardäri Amancio Ortega ettevõtte Inditex on külma ilma tõttu kannatanud nagu teisedki rõiva-jaekaubamehed üle Euroopa, seisab ettevõtte ees raske aeg koduturul Hispaanias. Seal viiakse ellu demokraatia-aja karmimaid kasinusmeetmeid ja tööpuudus on 27 protsenti.

Rõivaste jaemüüja kvartalikäive kasvas 5,2%, 3,59 miljardile eurole.

Kõige rohkem poode avab ettevõtte tänavu Venemaal, Jaapanis ja Hiinas. Kokku oli neil aprilli lõpu seisuga 86 riigis 6058 poodi.

H&M

Müük kasvas 9%

Mais kasvas Hennes & Mauritz käibemaksuga müük kohalikes vääringutes 9%, teatas ettevõtte börsile. Vähemalt aasta aega avatud poode mullu sama ajaga võrreldava müügi kasv jäi nulli.

Ettevõtte majandusaasta teises kvartalis ehk 1. märtsist 31. maini kasvas käive kohalikes vääringutes aastaga 5%, kuid võrreldav müük vähenes 4%.

Tulemusele avaldas tugevalt mõju Rootsi krooni kallinemine teiste valuutade suhtes, mis vähendas SEKides välismaal müügi väärtust.

31. mai seisuga oli H&M 2908 poodi. Eelmisel aastal samal ajal oli 2575 kauplust. Ettevõtte tegetseb 49 riigis.

LANGEJAD

HeidelbergCement

53,41 EUR

-4,80%

Vodafone Group

184,10 GBp

-4,11%

Cie de Saint-Gobain

31,64 EUR

-3,92%

Nordecon

1,12 EUR

-3,45%

Tln kaubamaja

5,63 EUR

-2,43%

Nissan Motor

1038 JPY

-2,26%

Pimco pessimistlik vaade majanduslanguse perspektiivile 3-5 aasta jooksul soovitud riski vähendada tekitab küsimuse, kas on riski vähem, aktsiates või võlakirjades? Kas mõtleme mõiste “risk” all ühte ja sama?

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

SUVEKAMPAANIA!

Registreerudes ajavahemikus

3.–20. juuni 2013

on kõik Äripäeva Koolituskeskuse koolitused

20% soodsamad!

NB! Koolituse osaluse eest tuleb tasuda Suvekampaania ajavahemikus.

Programm aadressil **www.koolitus.aripaev.ee**

Äripäev

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee** või koduleheküljel **www.koolitus.aripaev.ee**